

אם לא למעלה מזה

סיפור חסידי מאת הסופר י.ל פרץ.

בכל ימי הסליחות, נעלם הרבי מנמירוב. כל האנשים קמו מוקדם והתאספו בבית הכנסת. רק הצדיק לא היה שם. איש לא ידע לאן הוא נעלם. הימים היו "ימים נוראים". הולך וקרוב יום כיפור, יום הדין.

אנשים חשבו: "בלי ספק עלה ה"צדיק" לשמיים, עומד לפני הקדוש ברוך הוא, ומתפלל על עם ישראל."

והנה הגיע לנמירוב "מתנגד" מוילנה. כאשר שמע שאומרים כי הצדיק עלה לשמיים, מילא פיו צחוק ואמר: "אפילו משה רבנו לא עלה לשמיים, אלא רק להר סיני, ואתם אומרים שהצדיק שלכם עלה?"

"ובכן" – שאלו – "איפה הוא בשעת הסליחות?"

באותו רגע החליט הבחור לחקור בדבר. עוד באותו יום התגנב הבחור אל ביתו של הרב והתחבא תחת מיטתו. הוא פחד שיירדם ולכן התחיל לחזור בעל-פה על השיעור בתלמוד, שכב הבחור כל הלילה ולמד בעל פה. לפני שעלה השחר, הרגיש הבחור שהצדיק מתהפך על מיטתו ונאנח. והאנחות מלאות צער וכאב. ושניהם שוכבים: הרבי על המיטה והבחור תחת המיטה... כשקראו לסליחות, שמע הבחור רעש ותנועה בחדרי הבית. בני הבית ירדו ממיטותיהם, הדליקו נרות, התרחצו, התלבשו, פתחו את הדלת ויצאו. השקט חזר לבית. הוא נשאר לבדו עם הרבי.

באותו רגע נפל עליו פחד גדול. לא דבר פשוט הוא להישאר לבד עם הצדיק בשעת הסליחות! אבל הבחור עקשן היה, רעד בכל גופו והמשיך לשכב... בינתיים קם הצדיק ממיטתו, עשה מה שעשה, אחר-כך ניגש לארון הבגדים, הוציא ולבש מכנסי בד לבנים, רחבים וקצרים, מגפיים גדולים, מעיל עבה, כובע וחגורת עור – בגדי איכר! אחר-כך שם בכיסו חבל עבה. הבחור לט האמין למראה עיניו. הוא חשב שהוא חולם חלום.

הרבי יצא מחדרו והבחור קם בשקט והלך אחריו כמו צל. הרבי נכנס למטבח, הוציא מהמגרה גרזן גדול, שם אותו בתוך החגורה ויצא מן הבית. והבחור אחריו. עלה בילבו כי הרב הוא צדיק ביום ושודד בלילה.

אם לא למעלה מזה

סיפור חסידי מאת הסופר י.ל פרץ.

בְּכָל יְמֵי הַסְּלִיחוֹת, נֶעְלַם הַרְבֵּי מִנְמִירוֹב. כָּל הָאֲנָשִׁים קָמוּ מִקְּדָם וְהִתְאַסְּפוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. רַק הַצַּדִּיק לֹא הָיָה שָׁם. אִישׁ לֹא יָדַע לְאֵן הוּא נֶעְלָם. הַיָּמִים הָיוּ "יָמִים נוֹרָאִים". הוֹלֵךְ וְקָרַב יוֹם כְּפוֹר, יוֹם הַדִּין.

אֲנָשִׁים חָשְׁבוּ: "בְּלִי סֶפֶק עָלָה הַ"צַּדִּיק" לְשָׁמַיִם, עוֹמֵד לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְפַּלֵּל עַל עַם יִשְׂרָאֵל."

וְהִנֵּה הַגִּיעַ לְנְמִירוֹב "מִתְנַגֵּד" מוֹיִלְנָה. כַּאֲשֶׁר שָׁמַע שְׂאוֹמְרִים כִּי הַצַּדִּיק עָלָה לְשָׁמַיִם, מָלֵא פִּי צְחוּק וְאָמַר: "אֲפֹלוּ מִשֶּׁה רַבְּנוּ לֹא עָלָה לְשָׁמַיִם, אֶלָּא רַק לְהַר סִינַי, וְאַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁהַצַּדִּיק שָׁלַכְּם עָלָה?"

"וּבְכֵן" – שָׁאֵלוּ – "אִיפֹה הוּא בְּשַׁעַת הַסְּלִיחוֹת?"

בְּאוֹתוֹ רָגַע הַחֲלִיט הַבְּחוּר לַחֲקוֹר בְּדָבָר. עוֹד בְּאוֹתוֹ יוֹם הַתְּגַנֵּב הַבְּחוּר אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל הָרֵב וְהִתְחַבֵּא תַּחַת מִטָּתוֹ. הוּא פָּחַד שֶׁיִּרְדָּם וְלִכֵּן הִתְחִיל לַחְזוֹר בְּעַל-פֶּה עַל הַשְּׁעוֹר בְּתִלְמוּד, שָׁכַב הַבְּחוּר כָּל הַלַּיְלָה וְלָמַד בְּעַל פֶּה. לְפָנַי שֶׁעָלָה הַשַּׁחַר, הִרְגִּישׁ הַבְּחוּר שֶׁהַצַּדִּיק מִתְהַפֵּף עַל מִטָּתוֹ וְנִנְאָנֵחַ. וְהָאֲנָחוֹת מְלֹאוֹת צַעַר וּכְאָב. וּשְׂנִיָּהֶם שׁוֹכְבִים: הַרְבֵּי עַל הַמִּטָּה וְהַבְּחוּר תַּחַת הַמִּיטָּה... כְּשֶׁקָּרְאוּ לְסְלִיחוֹת, שָׁמַע הַבְּחוּר רָעַשׁ וְתַנּוּעָה בְּחֻדְרֵי הַבַּיִת. בְּנֵי הַבַּיִת יָרְדוּ מִמִּטּוֹתֵיהֶם, הִדְלִיקוּ נְרוֹת, הִתְרַחְצוּ, הִתְלַבְּשׁוּ, פָּתְחוּ אֶת הַדְּלֵת וַיֵּצְאוּ. הַשֶּׁקֶט חָזַר לְבַיִת. הוּא נִשְׁאַר לְבִדּוֹ עִם הַרְבֵּי.

בְּאוֹתוֹ רָגַע נֶפֶל עָלָיו פָּחַד גְּדוֹל. לֹא דָבַר פְּשׁוּט הוּא לְהִשְׁאָר לְבִדּוֹ עִם הַצַּדִּיק בְּשַׁעַת הַסְּלִיחוֹת! אֲבָל הַבְּחוּר עֵקֶשׁן הָיָה, רָעַד בְּכָל גּוּפוֹ וְהִמְשִׁיךְ לְשֹׁכֵב... בִּינְתוּיָם קָם הַצַּדִּיק מִמִּטָּתוֹ, עָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה, אַחַר-כֵּן נָגַשׁ לְאֲרוֹן הַבְּגָדִים, הוֹצִיא וְלָבַשׁ מְכַנְסֵי בַד לְבָנִים, רַחְבִּים וְקִצְרִים, מְגַפִּים גְּדוֹלִים, מְעִיל עֶבֶה, כּוֹבַע וְחִגּוֹרֶת עוֹר – בְּגָדֵי אַכְרֵי אַחַר-כֵּן שָׁם בְּכִיסוֹ חָבֵל עֶבֶה. הַבְּחוּר לֹא הֶאֱמִין לְמִרְאֵה עֵינָיו. הוּא חָשַׁב שֶׁהוּא חוֹלֵם חֲלוֹם.

הַרְבֵּי יָצָא מִחֻדְרוֹ וְהַבְּחוּר קָם בְּשֶׁקֶט וְהִלֵּךְ אַחֲרָיו כְּמוֹ צֶל. הַרְבֵּי נִכְנַס לְמִטְבַּח, הוֹצִיא מִהַמְּגָרָה גְרִזֵּן גְּדוֹל, שָׁם אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַחִגּוֹרָה וַיֵּצֵא מִן הַבַּיִת. וְהַבְּחוּר אַחֲרָיו. עָלָה בְּלִבּוֹ כִּי הָרֵב הוּא צַדִּיק בַּיּוֹם וְשׁוֹדֵד בַּלַּיְלָה.

Si ce n'est plus haut que cela!

Pendant toute la période des " Selihot", le Rabbi de Némirov disparaissait; Tous les gens s'étaient levés de bonne heure et s'étaient rassemblés à la synagogue. Seul, le "Tsadik" n'y était pas. Personne ne savait où il avait disparu. C'était "les jours redoutables". Le jour de Kippour, le jour du jugement approchait.

Les gens pensaient:"Le " Tsadik" est sans aucun doute monté au ciel, se tient devant l'Eternel et prie pour le peuple d'Israël!"

Et voici qu'arrive à Némirov un "opposant de Vilna". Lorsqu'il entendit les gens raconter que le "Tsadik" montait au ciel, il ricana et dit:" même Moïse, notre Maître, n'est pas monté au ciel, mais seulement au mont Sinai, et vous dites que votre "Tsadik" est monté?!" A ce moment là, le jeune homme décida d'élucider l'affaire.

Ce même jour, il se faufila dans la maison du Rav et se cacha sous son lit. Il eut peur de s'endormir, c'est pour cela qu'il commença à répéter une leçon de talmud par coeur. Le jeune homme resta allongé toute la nuit et étudia. Avant l'aube, le jeune homme sentit que le Rav se retournait dans son lit et soupirait. Et les soupirs étaient remplis de peine et de douleur. Et les deux étaient allongés: le Rabbi sur le lit et le jeune homme sous le lit... Lorsqu'on appela pour les "Selihot", le jeune homme entendit du bruit et du mouvement dans les pièces de la maison. Les habitants descendirent de leurs lits, allumèrent des bougies, se lavèrent, s'habillèrent, ouvrirent la porte et sortirent. Le calme revint dans la maison. Il resta seul avec le Rabbi.

A ce moment il eut une grande frayeur. Ce n'était pas chose simple de rester seul avec le "Tsadik" pendant les "Selihot". Mais le jeune homme était têtu. Il tremblait de tout son être mais resta allongé... Entre temps, le "Tsadik" se leva de son lit, fit ce qu'il fit, se dirigea ensuite vers l'armoire aux vêtements, en sortit et mit des pantalons blancs, larges et courts, de grandes bottes, un épais manteau, un chapeau et une ceinture en cuir... "des vêtements de paysan!" Ensuite il mit dans sa poche une corde épaisse. Le

jeune homme n'en croyait pas ses yeux. Il pensait rêver.

Le Rabbi sortit de sa chambre et le jeune homme se leva en silence et le suivit comme son ombre. Le Rabbi entra dans la cuisine, sortit du tiroir une grande hache, la mit dans sa ceinture et sortit, le jeune homme derrière lui. Celui-ci pensa que le Rav était un "Tsadik" le jour et un bandit la nuit.

אם לא למעלה מזה

חלק ב'

הלך הרבי בשקט בצידי הרחובות. מן הבתים נשמעו קולות תפילה ומנגינה של הסליחות. והרבי ממשיך ללכת לאור הירח בין בית לבית והבחור אחריו... וליבו דופק כמו הד לכל צד של הצדיק. הרבי יצא מן העיר ונכנס ליער. הוא ניגש לעץ, הוציא את הגרזן מן החגורה והיכה בעץ פעם, פעמיים ושלוש עד שהעץ נפל. הבחור עמד מרחוק והסתכל איך שהצדיק חותך את העצים, עושה מהם חבילה, מחזיר את הגרזן לחגורה, שם את החבילה על כתפיו ושב העירה. הבחור הלך אחרי הרבי וחשב: "האם יצא הזקן מדעתו?"

הצדיק הגיע לסימטה צרה וחשוכה. הוא התקרב לבית קטן וישן, ניגש ודפק בחלון. הבחור שמע מתוך הבית קול חלש של אישה חולה: "מי שם?"

והצדיק ענה בשפת האיכרים: "יא!" (אני)

והאישה שאלה: "קטו יא?" (מי אני?)

והצדיק ענה: "ואסיל"

"ואסיל? – איזה ואסיל? – ומה אתה רוצה ואסיל?"

והצדיק אמר לה בשפת האיכרים שיש לו חבילת עצים למכור בזול. הוא לא חיכה לתשובה, פתח את הדלת ונכנס לבית. הבחור התגנב אחריו וראה לאור הירח חדר קטן ונמוך, רהיטים שבורים ואישה חולה שוכבת במיטה מכוסה בשמיכה קרועה. היא אמרה באנחה: "אני אלמנה ענייה ואין לי כסף לקנות את העצים." והצדיק ענה שהוא ייתן לה את העצים והיא תשלם בפעם אחרת...

אבל האישה ענתה שאיננה יודעת איך תשיג את הכסף כדי לשלם. בינתיים שם הצדיק את החבילה על הרצפה ואמר בכעס:

הוי! יהודייה טפשה! את אישה קטנה וחולה, ואני בוטח בך שתשלמי לי ואלוהים גדול

ורחמן, ואת אינך בוטחת בו?"

"ומי ידליק את הצנור?" נאנחה האישה.

והצדיק ענה שהוא ידליק את התנור. אמר ועשה. בשעה שהכניס את העצים לתוך התנור שר בלחש את התפילה הראשונה של הסליחות. כאשר הדליק את העצים, שר את התפילה השנייה וכאשר סגר את התנור שר את התפילה שלישית. והבחור המתנגד שינה את דעתו, הפך ממתנגד לחסיד, התחיל להאמין ברבי והיה נוסע אליו פעמיים בשנה. וכשהיה שומע שאנשים מספרים שהצדיק עולה בימי הסליחות לשמיים, לא צחק עוד והיה אומר: "מי יודע אם לא למעלה מזה?"

אם לא למעלה מזה

חלק ב'

הלך הרבי בשקט בצדי הרחובות. מן הבתים נשמעו קולות תפלה ומנגינה של הסליחות. והרבי ממשיך ללכת לאור הירח בין בית לבית והבחור אחריו... ולבו דופק כמו הד לכל צד של הצדיק. הרבי יצא מן העיר ונכנס ליער. הוא נגש לעץ, הוציא את הגרזן מן החגורה והכה בעץ פעם, פעמים ושלוש עד שהעץ נפל. הבחור עמד מרחוק והסתכל איך שהצדיק חותך את העצים, עושה מהם חבילה, מחזיר את הגרזן לחגורה, שם את החבילה על כתפיו ושם העירה. הבחור הלך אחרי הרבי וחשב: "האם יצא הזקן מדעתו?"

הצדיק הגיע לסמטה צרה וחסוכה. הוא התקרב לבית קטן וישן, נגש ודפק בחלון. הבחור שמע מתוך הבית קול חלש של אשה חולה: "מי שם?"

והצדיק ענה בשפת האכרים: "יא!" (אני)

והאשה שאלה: "קטו יא?" (מי אני?)

והצדיק ענה: "ואסיל"

"ואסיל? – איזה ואסיל? – ומה אתה רוצה ואסיל?"

והצדיק אמר לה בשפת האכרים שיש לו חבילת עצים למכור בזול. הוא לא חכה לתשובה, פתח את הדלת ונכנס לבית. הבחור התגנב אחריו וראה לאור הירח חדר קטן ונמוך, רהיטים שבורים ואשה חולה שוכבת במטה מכסה בשמיכה קרועה. היא אמרה באנחה:

"אני אלמנה עניה ואין לי כסף לקנות את העצים." והצדיק ענה שהוא יתן לה את העצים

והיא תשלם בפעם אחרת...

אבל האשה ענתה שאיננה יודעת איך תשיג את הכסף כדי לשלם. בינתיים שם הצדיק את

החבילה על הרצפה ואמר בכעס:

הוי! יהודיה טפשה! את אשה קטנה וחולה, ואני בוטח בך שתשלמי לי ואלהים גדול

ורחמן, ואת איך בוטחת בו?"

"ומי ידליק את התנור?" נאנחה האשה.

והצדיק ענה שהוא ידליק את התנור. אמר ועשה. בשעה שהכניס את העצים לתוך התנור שר בלחש את התפלה הראשונה של הסליחות. כאשר הדליק את העצים, שר את התפלה השניה וכאשר סגר את התנור שר את התפלה השלישית. והבחור המתנגד שנה את דעתו, הפך ממתנגד לחסיד, התחיל להאמין ברבי והיה נוסע אליו פעמים בשנה. וכשהיה שומע שאנשים מספרים שהצדיק עולה בימי הסליחות לשמים, לא צחק עוד והיה אומר: "מי יודע אם לא למעלה מזה?"

Si ce n'est plus haut que cela

Deuxième partie

Le Rabbi marchait silencieusement le long des rues. On entendait, des maisons, l'air et les paroles des "Selihot". Et le Rabbi continuait à marcher de maison en maison, à la lumière de la lune, le jeune homme dont le coeur battait en écho à chaque pas du "Tsadik" derrière lui. Le Rabbi sortit de la ville et entra dans le forêt. Il se dirigea vers un arbre, sortit la hache de la ceinture, et frappa l'arbre une fois, deux et trois jusqu'à ce qu'il tombe. Le jeune homme regardait de loin comment le "Tsadik" coupait les branches, en faisait un fagot, rangeait la hache dans la ceinture, mettait le fagot sur ses épaules et retournait en ville. Le jeune homme suivit le Rabbi et se dit: "Le vieil homme est-il devenu fou?"

Le "Tsadik" arriva à une ruelle étroite et sombre. Il s'approcha d'une vieille petite maison, alla à la fenêtre et frappa. Le jeune homme entendit la faible voix d'une femme malade: "Qui est-ce?"

Le "Tsadik" répondit en langage paysan: "Moi"

Et la femme demanda: "Qui est-ce, moi?"

Le "Tsadik" répondit: "Vassil"

"Vassil? Quel Vassil? Et que veux-tu Vassil?"

Le "Tsadik" lui dit en langage paysan qu'il avait un fagot de bois à vendre bon marché. Il n'attendit pas la réponse, ouvrit la porte et entra dans la maison. Le jeune homme se faufila derrière lui et vit, à la lueur de la lune,

une petite pièce basse, des meubles cassés et une femme malade, allongée sur un lit, une couverture déchirée sur elle. Celle-ci dit en soupirant:

"Je suis une pauvre veuve et je n'ai pas d'argent pour acheter du bois."

Le "Tsadik" lui dit qu'il lui donnerait le bois et qu'elle paierait une autre fois...Mais la femme répondit qu'elle ne savait pas comment elle pourrait obtenir l'argent pour le payer. Entre temps, le "Tsadik" mit le fagot par terre et dit avec énervement:

"Oh, juive idiote! tu es une femme petite et malade, et je suis sûr que tu me paieras. D... est grand et miséricordieux et tu n'as pas confiance en lui?"

"Et qui allumera le poêle?" soupira la femme.

Le "Tsadik" répondit qu'il l'allumera. Il fit ce qu'il dit. Pendant qu'il mit le bois dans le poêle, il murmura la première prière des "Selihot". Quand il alluma le bois, il chanta la deuxième et quand il ferma le four la troisième.

Le jeune homme changea d'avis. D'opposant il devint "Hassid" et se mit à croire au Rabbi. Il allait chez lui deux fois par an et lorsqu'il entendait les gens raconter que le "Tsadik" montait au ciel pendant les "Selihot", il ne riait plus et ajoutait:

"Qui sait si ce n'est plus haut que cela!"

תולדות חיים

יצחק ליבוב פּרֶץ נולד בפּוֹלִין בשנת 1581 (אָלף שְׁמוֹנֶה מאות חמשים ואחת) במשפחת חסידים יודעי תורה. בילדותו למד בקהר והיה עלוי. אחר-כך הוא למד בבית-מדרש ואצל מורים פרטיים. אבל יותר מזה למד לבד. בגיל צעיר, קרא ולמד ספרי פילוסופיה יהודית וביוחד אהב את ספרי הרמב"ם. היקל פרץ היה מלא מחשבות על מטרת החיים וסוד המוות וכן על הטוב והרע בעולם. ב- 6781 (אָלף שְׁמוֹנֶה מאות שבעים ושש) עמד בבחינה כדי להיות עורך-דין וקבל את התאר. הוא שיך לדור "הספרות בידיש ובעברית". הוא מספר את ספורו של העם הפשוט בלשון קצרה, בלי קשוחים ובצורה פשוטה.

Isaac Leiboush Peretz est né en Pologne en 1851 dans une famille de hassidim connaissant la thora. Pendant son enfance il a étudié au "Héder" et était excellent. Ensuite il a étudié à la maison d'études et avec des professeurs particuliers. Mais plus que tout, il étudia seul. Très jeune il lut et étudia des livres de philosophie juive et il aima particulièrement ceux du Rambam. L'enfant Péretz avait plein d'idées concernant le but de la vie et le secret de la mort ainsi que sur le bien et le mal dans le monde. En 1876, il passa un examen pour être avocat et obtint le diplôme. Il appartient à la génération de la littérature en yiddish et en hébreu. Il raconte la vie du peuple dans un langage court, sans ornements et de manière simple.

סיכום הטקסט

הטקסט "אם לא למעלה מזה" הוא סיפור עממי חסידי. הגבורים שלנו הם מצד אחד הרבי ומצד שני ה"מתנגד" מוילנה. העלילה מתרחשת בימי הסליחות. אנשי נמירוב דאגו מאוד לרבי שלהם מפני שהוא לא בא להתפלל אתם ואיש לא ידע לאן הלך. לדעתם הוא עלה לשמים והתפלל לה' בשביל עם ישראל. בחור צעיר, מתנגד מוילנה, ששמע את דברי אנשי נמירוב החליט לעקב אחרי הרבי על מנת לפענח את החידה. הוא התחבא בביתו ועקב במשך כל הלילה על מעשי הרבי. קרוב לשחר, יצא הרבי בלבוש אפרים ליער. הוא חתך עץ ועשה ממנו חבילה, אותה שם על כתפיו הביא לאישה עניה וחולה בעיר. הוא טפל באשה ובזמן שהכניס את העצים לתנור והדליק אותו שר את הסליחות. הבחור הבין והרגיש את טוב לבו של הרבי והפך גם הוא לחסיד.

Le texte "Si ce n'est plus haut que cela" est une histoire populaire hassidique. Nos héros sont d'une part le Rabbi et de l'autre l'"opposant" de Vilna. L'action de passe pendant les jours de "Sélichot". Les gens de Némirov s'inquiétaient pour leur rabbi car il n'était pas avec eux pour prier et personne se savait où il était allé. Selon eux, il était monté au ciel et priait D... pour Israël. Un jeune homme, opposant de Vilna, qui avait entendu les propos des gens de Némirov, décida de suivre le rabbi pour élucider la question. Il se cacha dans sa maison et suivit ses gestes pendant toute la nuit. A l'approche de l'aube, le rabbi, habillé en paysan partit pour la forêt. Il coupa un arbre, en fit un fagot qu'il mit sur ses épaules et l'amena à une pauvre femme malade en ville. IL s'occupa de la femme, et pendant qu'il mettait le bois dans le poêle et

l'allumait, il chantait les "Sélihoh". Le jeune homme comprit et ressentit la générosité du rabbi et devint lui aussi un hassid.

ביואר הטקסט

החסידות היא תנועה עממית דתית שהופיעה במאה ה-18 בפולין. מיסדה הוא הבעל שם טוב. ישראל בעל שם טוב נולד למשפחה עניה באוקריינה. כשהיה בן עשרים נשא אשה ועבר לגור בכפור בקרי הכרפתים. בכפר התקרב אל הטבע ולמד להשתמש בצמחים שונים לצורכי רפואה. הוא הצליח לרפא אנשים לא רק על-ידי תרופות אלא בעקר על-ידי האמונה, הבטחון והשמחה. הבעש"ט למד כי גם האיש הפשוט, שאינו מלמד גדול בתורה, יכול להתקרב לה' אם הוא מתפלל בכונה, בלב שלם ובאמונה. אסור לאדם להיות עצוב ומדכא. העצבות היא שליח השטן. האדם צריך לאהב את הבורא, את מעשי הבורא ואת הבריות ולשמח. השמחה, השירה והרקודים הם הדרך שבה יש לעבד את הבורא. האנשים הפשוטים מצאו נחמה בתורתו והלכו אחריו בהתלהבות. כך קמה תנועה עממית זו. אחרי מותו ב 1067, הפכו תלמידיו להיות צדיקים. הצדיק נקרא גם רבי. בעזרת תלמידיו התפשטה התנועה לכל חלקי פולין ורוסיה.

בליטה קמה תנועה שהתנגדה לחסידות בראש התנועה עמד הרב הגדול רבי אליהו מוילנא. הוא ידע את התורה והתלמוד היטב. הוא דרש לקיים את המצוות בקפדנות והיה לומד תורה יומם ולילה. כאשר הגיעה החסידות לוילנה, נודע לרבי אליהו שדרך קיום המצוות של החסידים אינה מתאימה לדרישות החמורות של התורה. הוא ראה סכנה בחסידות בעקר מפני שלמוד התורה לא היה במקום הראשון בתורתה ובגלל האמונה העזרת שהאמינו ההמונים בצדיקים.

Le hassidisme est un mouvement populaire religieux qui est apparu au 18ème siècle. Son fondateur est le Baal Shem Tov. Israël Baal Shem Tov est né dans une famille pauvre en Ukraine. A vingt ans il se marie et s'en va habiter dans une ferme sur les monts Carpates. Dans cette ferme il se rapprocha de la nature et apprit à utiliser différentes plantes pour les besoins de la médecine. Il réussit à guérir des gens non seulement avec des médicaments mais principalement par la foi, la confiance et la joie. Le "Becht" enseigna aussi que même l'homme simple, ne connaissant pas la thora, peut se rapprocher de D... s'il prie avec ferveur, de tout son coeur et avec la foi. Il est interdit à l'homme d'être triste et déprimé. La tristesse est l'envoyée de Satan. L'homme doit aimer le Créateur, les actes du Créateur et les créatures et se rejouir. La joie, le chant et les danses sont les moyens de servir le Créateur. Les simples gens trouvèrent une consolation dans sa théorie et le suivirent avec enthousiasme. Ainsi se créa ce mouvement populaire. Après sa mort, en 1760, ses disciples devinrent des tsadikim. Le tsadik est aussi appelé rabbi. Grâce à ses disciples, le mouvement se répandit dans toutes les régions de Pologne et de Russie.

En lithuanie, se leva un mouvement qui s'opposait au hassidisme. A sa tête se tenait le grand Rav Eliahou de Vilna. Il connaissait parfaitement la thora et le talmud. Il exigeait d'observer les commandements avec rigueur et étudiait la thora jour et nuit. Lorsque le hassidisme atteignit Vilna, il prit connaissance du fait que l'observance des commandements du hassidisme n'était pas conforme aux dures exigences de la thora. Il voyait dans le hassidisme un danger, principalement parce que l'étude de la thora n'était pas au premier plan

chez eux et à cause de la foi aveugle qu'avait le peuple envers les tsadikim.

שאלון לתלמיד

מה חשבו אנשי נמירוב כשלא ראו את הרבי בבית הכנסת?

.....

מי הגיע לנמירוב?

.....

למה צחק הבחור ומה הוא אמר לאנשי נמירוב?

.....

מהו עשה אחרי שהוא החליט לחקור בדבר?

.....

מה עשה הבחור כדי לא להירדם?

.....

מה עשה הרבי כשקראו לסליחות?

.....

לאן הלך הרבי אחרי שהוא יצא מן הבית?

.....

איך הוא היה לבוש?

.....

מה חשב הבחור על הרבי?

.....

מה הוא עשה ביער?

.....

איך היה חדרה של האישה החולה?

.....

מה הברי רצה ממנה?

.....

מה הוא עשה בביתה?

.....
.....

מה היתה תגובתו של הבחור לאחר מעשי הרבי?

.....

מה אתה חושב על הסיפור הזה?

.....
.....

אליעזר בן יהודה

בימים בהם ישבו בני ישראל על אדמתם, הייתה העברית שפה חיה, מדוברת כפי העם. אבל כאשר גלה העם מארצו הפכה העברית להיות "לשון קודש". היא הייתה שפת התפילות ובה ניהלו את הטקסים הדתיים. במשך כל הדורות המשיכו ללמוד וללמד עברית, אבל לא כשפה חיה. גם הסופרים הרבים שכתבו ספרים בעברית התייחסו אליה כאל "שפת הספר".

הראשון שניסה להפוך את העברית לשפה חיה, לשפה מדוברת, היה אליעזר בן יהודה. עוד בהיותו בליטא (שם נולד) כתב על חשיבותה של תחיית הלשון ותיכנן תוכניות לעשות אותה לשפה חיה. אבל רק כאשר עלה לארץ ישראל, בשנת 1881, הגשים במעשים את התוכניות שלו. ברגע שדרכו רגליו ורגלי אישתו על אדמת הארץ, אמר בן יהודה:

–"מרגע זה אנחנו נדבר רק עברית!"

הוא היה עקשן ולא וויתר גם כאשר אישתו אמרה שהיא לא מבינה את כל מה שאומר לה

בעלה. הוא ענה:

–"אני אלמד אותך!"

ולא רק את אישתו לימד עברית, אלא גם את כל האנשים שפנה אליהם. הוא דיבר עברית

בכל מקום, בבית, ברחוב, עם השכנים, עם הקרובים ועם החברים.

היו לו חברים שהסכימו לדעותיו ויחד איתם יסד בן יהודה את בית-הספר העברי הראשון. הוא הוציא עיתון למבוגרים ועיתון לקטנים ומעל לדפי העיתונים העבריים המשיך להלחם למען העברית החיה. כך קם דור חדש ששפת האם שלו, שפת הדיבור שלו הייתה העברית. כיוון שחסרו בשפה החדשה מילים רבות, החליט בן יהודה לכתוב מילון של הלשון העברית הישנה-חדשה. הוא אסף מילים מכל המקורות העתיקים, וכאשר לא מצא מילה מתאימה, המציא מילה על פי השורש המתאים. כך חידש בן יהודה מילים רבות ויצר מילים חדשות.

היום קשה להאמין שמילים אלו היו חדשות ונולדו רק בימיו של בן יהודה. הוא עבד על

מילונו בתנאים קשים מאוד, אבל בחריצות, בשקידה ובאהבה ללא גבול. הוא לא הספיק לסיים

את המילון בחייו, ומלומדים בלשון העברית השלימו את העבודה.

בתולדות עמנו יישאר שמו של בן יהודה כמחייה הלשון העברית.

אליעזר בן יהודה

בימים בהם ישבו בני ישראל על אדמתם, היתה העברית שפה חיה, מדברת בפי העם. אבל כאשר גלה העם מארצו הפכה העברית להיות "לשון קדש". היא היתה שפת התפלות ובה נהלו את הטקסים הדתיים. במשך כל הדורות המשיכו ללמד וללמד עברית, אבל לא כשפה חיה. גם הסופרים הרבים שכתבו ספרים בעברית התייחסו אליה כאל "שפת הספר".

הראשון שניסה להפוך את העברית לשפה חיה, לשפה מדברת, היה אליעזר בן יהודה. עוד בהיותו בליטא (שם נולד) כתב על חשיבותה של תחית הלשון ותכנון תכניות לעשות אותה לשפה חיה. אבל רק כאשר עלה לארץ ישראל, בשנת 1881, הגשים במעשים את התכניות שלו. ברגע שדרכו רגליו ורגלי אשתו על אדמת הארץ, אמר בן יהודה:

–"מרגע זה אנחנו נדבר רק עברית!"

הוא היה עקשן ולא וותר גם כאשר אשתו אמרה שהיא לא מבינה את כל מה שאומר לה בעלה. הוא ענה:

–"אני אלמד אותך!"

ולא רק את אשתו למד עברית, אלא גם את כל האנשים שפנה אליהם. הוא דבר עברית בכל מקום, בבית, ברחוב, עם השכנים, עם הקרובים ועם החברים.

היו לו חברים שהסכימו לדעותיו ויחד אתם יסד בן יהודה את בית-הספר העברי הראשון. הוא הוציא עתון למבגרים ועתון לקטנים ומעל לדפי העתונים העבריים המשיך להלחם למען העברית החיה. כך גם דור חדש ששפת האם שלו, שפת הדבור שלו היתה העברית. כיון שחקרו בשפה החדשה מילים רבות, החליט בן יהודה לכתב מלון של הלשון העברית הישנה-חדשה. הוא אסף מילים מכל המקורות העתיקים, וכאשר לא מצא מילה מתאימה, המציא מילה על פי השרש המתאים. כך חדש בן יהודה מילים רבות ויצר מילים חדשות.

היום קשה להאמין שמילים אלו היו חדשות ונולדו רק בימיו של בן יהודה. הוא עבד על מלונו בתנאים קשים מאוד, אבל בחריצות, בשקידה ובאהבה ללא גבול. הוא לא הספיק לסיים את המלון בחייו, ומלמדים בלשון העברית השלימו את העבודה.

בתולדות עמנו ישאר שמו של בן יהודה כמחייה הלשון העברית.

Eliézer Ben Yéhouda

A l'époque où les enfants d'Israël étaient installés sur leur terre, l'hébreu était une langue vivante, parlée par le peuple. Mais lorsque le peuple fut exilé, elle est devenue une langue sacrée. C'était la langue des prières et elle servait aux cérémonies religieuses. Pendant toutes les générations on a continué à apprendre et à enseigner l'hébreu, mais non en tant que langue vivante. Même les nombreux écrivains qui écrivaient des livres en hébreu la considéraient comme "la langue du Livre".

Le premier qui essaya de transformer l'hébreu en langue vivante, en langue parlée, fut Eliézer Ben Yéhouda. Alors qu'il se trouvait encore en Lituanie (où il est né), il rédigea un article sur l'importance de la renaissance de la langue et fit des projets pour la transformer en langue vivante. Mais ce n'est que lorsqu'il monta en Israël, en 1881, qu'il concrétisa par des actes ses projets. A la minute où sa femme et lui ont foulé le sol d'Israël, Ben Yéhouda dit:

- "Dorénavant nous ne parlerons qu'hébreu".

Il était obstiné et ne renonça pas même quand sa femme affirmait qu'elle ne comprenait pas tout ce que lui disait son mari. Il répondit:

- "Je t'enseignerai!".

Il n'enseigna pas l'hébreu qu'à sa femme, mais à toutes les personnes à qui il s'adressait. Il parlait l'hébreu partout, à la maison, dans la rue, avec les voisins, les proches et avec les amis.

Il avait des amis qui soutenaient ses idées et avec eux, Ben Yéhouda fonda la première école hébraïque. Il édita des journaux pour grands et petits, et sur les pages de ces journaux hébraïques, il continua sa lutte pour l'hébreu vivant. C'est ainsi que vit le jour une nouvelle génération, dont la langue maternelle, la langue parlée était l'hébreu. Etant donné qu'il manquait de nombreux mots dans la nouvelle langue, Ben Yéhouda décida de rédiger un

dictionnaire de la langue hébraïque ancienne- nouvelle. Il rassembla des mots de toutes les sources anciennes, et lorsqu'il ne trouvait pas le mot adapté, il en créait un autre sur la base de la racine appropriée. Ainsi, Ben Yéhouda renouvela de nombreux mots et en créa des nouveaux.

Aujourd'hui, il est difficile d'admettre que ces mots étaient nouveaux et avaient vu le jour à l'époque de Ben Yéhouda. Il travailla sur son dictionnaire dans des conditions difficiles, mais avec zèle, minutie et un amour sans limite. Il n'eut pas le temps de terminer le dictionnaire de son vivant et des spécialistes en langue hébraïque finirent le travail.

Dans les annales de notre peuple, le nom de Ben Yéhouda restera le nom de celui qui a redonné naissance à la langue hébraïque.

סיכום הטקסט

לפני גלות עם ישראל מארצו, הייתה העברית שפה מדברת בפי כל. לאחר מכן, בזמן הגלות היא הפכה ללשון קדש והשתמשו בה רק לתפלות ולדברי קדש. מצב זה נמשך הרבה זמן.

במאה התשע-עשרה, בן-אדם בשם אליעזר בן יהודה החליט להפוך שפה זו לשפה מדברת, לשפה חיה. עם עלייתו לארץ ישראל הוא התחיל לדבר עברית בכל מקום ועם כל האנשים שפגש. הוא הוציא לאור עתונים והמשיך על דפיהם להלחם למען עברית חיה. אליעזר כתב מלון שבו הוא חדש וגם יצר מילים רבות. הוא לא הצליח לסיים את עבודתו בחייו. שמו של אליעזר ישאר לעולם בתולדות עם ישראל.

Avant l'exil du peuple d'Israël de son pays, l'hébreu était une langue parlée de tous. Ensuite, pendant l'exil, elle est devenue une langue sacrée et on l'utilisait uniquement pour des prières et des choses saintes. Cette situation dura longtemps.

Au dix-neuvième siècle, un homme du nom de Eliézer Ben Yéhouda décide de la transformer en langue parlée, en langue vivante. Avec sa montée en Israël, il commença à parler l'hébreu partout et avec tous ceux qu'il rencontrait. Il a édité des journaux sur les pages desquels il continuait sa lutte pour un hébreu vivant. Eliézer a rédigé un dictionnaire dans lequel il a renouvelé et inventé de nombreux mots. Il n'a pas

réussi à terminer son travail de son vivant. Son nom restera à jamais dans les annales du peuple d'Israël.

ביאור הטקסט

אליעזר בן יהודה (851 – 2291) הקדיש למעלה מארבעים שנות חייו למען החיאתה של הלשון העברית. לדעתו לא תתכן תחייה לאמית-תרבותית-מודרנית של עם ישראל בלי חזרה ללשון העתיקה.

בפרס עשה בן יהודה את נסיונותיו הראשונים לשוחח בעברית. הוא פגש את הבלשן יוסף לוי ובקר באחד משעוריו בבית המדרש למורים בפרס שלמד בעברית. לאחר מכן החליט שחדוש והתאמת אוצר מלותיה וסגנונה של השפה העברית לתקופה המודרנית יהיה מפעל חייו.

טרם עלותו ארצה ב-1881, פרסם בן יהודה כמה מאמרים ב"השחר" וב"החבצלת", בהם קרא להשתמש בשפה העברית. עם עלייתו לארץ התחילה פעילותו השקדנית והמעשית להחיאת השפה. בן החלה המלחמה העקשנית שלו בכל אלה ששמו מכשולים להגשמת מטרתו. על מנת להגשים את חלומו הקים ב-2881, יחד עם יחיאל מיכל פינס, אגודה בשם "תחיית ישראל", שאחד מיעדיה היה לפעל לחדוש הדבור העברי. בביתו של אליעזר דברו רק עברית ובנו איתמר (2881 – 3491) היה היילד הראשון שדבר רק בשפה זו. בשלהי 9881 יסד בן יהודה יחד עם דוד ילין את "ועד הלשון" שבראשה עמד עד מותו. משך כל חייו עבד על מלוננו. המילה הראשונה שחדש היתה "מלון" שבאה במקום "ספר-מילים".

Eliézer Ben Yéhouda a consacré plus de 40 années de sa vie à la renaissance de la langue hébraïque. A son avis, un renouvellement national, culturel et moderne ne pouvait se réaliser sans un retour à la langue ancestrale.

A Paris, il fit ses premiers essais de discussion en hébreu. Il a rencontré le linguiste Joseph Lévi et s'est rendu à l'un des cours qu'il donnait en hébreu

à l'institut de formation des maitres à Paris. Ensuite il décida que le renouvellement de la langue hébraïque et l'adaptation de son style à l'époque moderne serait l'oeuvre de sa vie. Avant sa montée en Israël en 1881, Ben Yéhouda publia quelques articles dans "Ha shahar" et "Hahavatselet" dans lesquels il appelait à utiliser la langue hébraïque. Avec sa montée en Israël commença son action assidue et matérielle pour faire revivre la langue. Il lutta aussi obstinément contre tous ceux qui mettaient des obstacles à la réalisation de son objectif. Pour concrétiser son rêve, il créa en 1882, avec l'hôtel Mikhal Pins, une association du nom de "Thiat Israël" dont l'un des objectifs était d'oeuvrer pour le renouvellement du langage hébraïque. Chez Ben Yéhouda on ne parlait qu'hébreu et son fils Itamar fit le premier enfant à ne parler que cette langue. A la fin de l'année 1889, Ben Yéhouda fonda avec David Yalin, le "Comité de la langue", à la tête duquel il resta jusqu'à sa mort. Il travailla toute sa vie sur son dictionnaire. Le premier mot qu'il renouvela fut "milon" qui vint à la place de "Sefer milim".

שאלון לתלמיד

1. מתי הפכה הלשון העברית להיות "לשון קודש"?

.....
.....

2. איך השתמשו בה?

.....

3. מי היה אליעזר בן יהודה?

.....
.....

4. מה היה חלומו?

.....

5. איך הוא הגשים אותו?

.....
.....

6. מה כתב בן יהודה?

.....
.....

7. איך הוא חיבר את המילון שלו?

.....
.....

8. איפה בן יהודה עשה את ניסיונותיו הראשונים לשיחה בעברית?

.....
.....

הגשמת חלום

התרגשות יוצאת דופן אחזה בקהל הצופים בחידון התנ"ך העולמי לנוער, בשעה שמנחה הטקס הכריז: "חתן פרס התנ"ך העולמי הוא שי חסן!" ההודעה התקבלה במחאות כפיים סוערות וחסן, בן 5,71, הסובל משיתוק-מוחיץ ונעזר בקביים, עלה לבמה כדי לקבל את הפרס מידי ראש הממשלה, אריאל שרון. שרון חיבק אותו חיבוק אמיץ ולרגע, לא היה ברור מי מבין השניים מתרגש יותר.

חתן התנ"ך החדש, תלמיד ישיבה של בני – עקיבה, זכה ב־99 נקודות מתוך 001. "ההרגשה היא כיפית. מאז שאני זוכר את עצמי, אהבתי את התנ"ך, ותמיד רציתי להשתתף בחידון לתנ"ך העולמי לנוער", סיפר חסן. "את האהבה לתנ"ך, ספגתי מסבא יוסף, שהיה רב של היישוב. אין יום שלא קראתי בספר הספרים. התכוננתי לחידון במשך ארבע שנים. שלוש פעמים התמודדתי בחידון הארצי, אבל לא הצלחתי להעפיל לחידון העולמי. לחידון הנוכחי התכוננתי במשך ארבעה חודשים, עשר שעות כל יום, כשברקע מתנגנת מוסיקה תימנית."

משפחתו של חסן מתגוררת במושב אליקים. הוריו היו נרגשים מאוד. "מגיל צעיר שי לא נתן לנכות שלו להפריע לו בשגרת החיים. לפעמים, כשהיה לנו קשה, היה זה דווקא שי עם חוש ההומור המפותח שלו שעזר לנו להתגבר על הקשיים", סיפר האב.

ההורים סיפרו עוד, כי עבורם העפלתו של בנם לחידון התנ"ך העולמי היוותה נצחון גדול. מבחינתם עוד לפני החידון הוא כבר היה החתן העולמי. "כשהכריזו על שי כחתן התנ"ך, עברה לי צמרמורת בכל הגוף. זו היתה הגשמת החלום שלו וזה היה גם ניצחון עבורנו, כשראינו איך הבן שלנו לא נותן למוגבלות שלו להפריע לו, מנצח בני-נוער מכל העולם ומצטרף לרשימה ארוכה ומכובדת של חתני תנ"ך עולמיים", הוסיף ואמר אביו.

חסן, שמסיים השנה את למודיו בישיבה, לא יוכל להתגייס לצבא בשל נכותו. אבל הוא לא רואה את עצמו כנכה. "זו שגרת חיים עבורי. ההבדל היחיד ביני לבין אנשים אחרים הוא שבעוד הם הולכים על שתי גללים, אני הולך על ארבע", אמר.

כעת מתכוון חסן להמשיך ללמוד, כשהשאיפה שלו היא להפוך למרצה לתנ"ך באוניברסיטה. הוא יוכל אולי להגשים את שאיפתו באמצעות הפרס שקיבל: מלגה ללמודי תואר ראשון באוניברסיטת תל-אביב.

הגשמת חלום

התרגשות יוצאת דופן אחזה בקהל הצופים בחידון התנ"ך העולמי לנער, בשעה שמנחה הטקס הכריז: "חתן פרס התנ"ך העולמי הוא שי חסון!" ההודעה התקבלה במחאות פנים סוערות וחסן, בן 5,71, הסובל משתוק-מחין ונעזר בקבים, עלה לבמה כדי לקבל את הפרס מידי ראש הממשלה, אריאל שרון. שרון חבק אותו חבוק אמיץ ולרגע, לא היה ברור מי מבין השנים מתרגש יותר.

חתן התנ"ך החדש, תלמיד ישיבה של בני – עקיבה, זכה ב-99 נקודות מתוך 001. "ההרגשה היא כיפית. מאז שאני זוכר את עצמי, אהבתי את התנ"ך, ותמיד רציתי להשתתף בחידון לתנ"ך העולמי לנער", ספר חסן. "את האהבה לתנ"ך, ספגתי מסבא יוסף, שהיה רב של הישוב. אין יום שלא קראתי בספר הספרים. התכוננתי לחידון במשך ארבע שנים. שלוש פעמים התמודדתי בחידון הארצי, אבל לא הצלחתי להעפיל לחידון העולמי. לחידון הנוכחי התכוננתי במשך ארבעה חודשים, עשר שעות כל יום, כשבברקע מתנגנת מוסיקה תימנית."

משפחתו של חסן מתגוררת במושב אליקים. הוריו היו נרגשים מאוד. "מגיל צעיר שי לא נתן לנכות שלו להפריע לו בשגרת החיים. לפעמים, כשהיה לנו קשה, היה זה דוקא שי עם חוש ההומור המפתח שלו שעזר לנו להתגבר על הקשיים", ספר האב.

ההורים ספרו עוד, כי עבורם העפלתו של בנם לחידון התנ"ך העולמי היתה נצחון גדול. מבחינתם עוד לפני החידון הוא כבר היה החתן העולמי. "כשהכריזו על שי כחתן התנ"ך, עברה לי צמרמרת בכל הגוף. זו היתה הגשמת החלום שלו וזה היה גם נצחון עבורנו, כשראינו איך הבן שלנו לא נותן למגבלות שלו להפריע לו, מנצח בני-נער מכל העולם ומצטרף לרשימה ארצה ומכבדת של חתני תנ"ך עולמיים", הוסיף ואמר אביו.

חסן, שמסים השנה את למודיו בישיבה, לא יוכל להתגייס לצבא בשל נכותו. אבל הוא לא רואה את עצמו כנכה. "זו שגרת-חיים עבורי. ההבדל היחיד ביני לבין אנשים אחרים הוא שבעוד הם הולכים על שתי רגלים, אני הולך על ארבע", אמר.

כעת מתבונן חסן להמשיך ללמד, כשהשאיפה שלו היא להפוך למרצה לתנ"ך באוניברסיטה. הוא יוכל אולי להגשים את שאיפתו באמצעות הפרס שקבל: מלגה ללמודי תאור ראשון באוניברסיטת תל-אביב.

J'ai réalisé un rêve...

Lors du concours biblique mondial pour la jeunesse, une émotion exceptionnelle s'est emparée du public lorsque le maître de cérémonie annonça: "Le gagnant du concours biblique mondial est Shaï Hassan!" L'annonce fut accueillie par un tonnerre d'applaudissements. Hassan, âgé de 17 ans et demi, handicapé moteur et s'aidant de béquilles, monta sur l'estrade afin de recevoir son prix des mains du chef du gouvernement, Ariel Sharon. Sharon l'enlaça fortement et pendant un moment on ne savait plus lequel des deux était le plus ému.

Le nouveau gagnant, élève de la yeshiva de Bné-Akiba, a obtenu 99 points sur 100. "La sensation est super. D'aussi loin que je remonte dans mes souvenirs, j'ai toujours aimé la Bible et j'ai toujours voulu participer au concours mondial pour la jeunesse," raconta Hassan. "L'amour de la Bible, je l'ai puisé chez grand-père Joseph qui était le rav de la colonie. Il ne se passait pas de jour sans que je ne lise le livre des livres. Je me suis préparé au concours pendant quatre ans. Trois fois j'ai participé au concours national, mais je n'ai pas réussi à me qualifier pour le concours mondial. Pour celui-ci, je me suis préparé pendant quatre mois, dix heures par jours, avec en fond sonore une musique yéménite.

La famille de Hassan habite au moshav Eliakim. Ses parents étaient très émus. "Depuis son plus jeune âge, Shaï n'a pas permis à son infirmité de le gêner dans la vie. Quelquefois, lorsque que cela nous semblait difficile, c'était justement Shaï, avec son sens développé de l'humour, qui nous aidait à surmonter les difficultés," raconta le père.

Les parents racontèrent encore que pour eux, la réussite de leur fils au concours mondial de la Bible représentait une grande victoire. De leur point de vue, bien avant le concours, il était déjà le lauréat mondial. "Lorsqu'on annonça que Shaï avait gagné, un frisson a parcouru tout mon corps. C'était la réalisation de son rêve et une victoire pour nous quand nous avons vu que notre fils n'a pas laissé son handicap le gêner, a vaincu des jeunes du monde

entier et a rejoint la longue et honorable liste des gagnants mondiaux du concours biblique," ajouta le père.

Hassan, qui termine ses études à la yeshiva, ne pourra pas s'enrôler dans l'armée à cause de son infirmité. Mais il ne se considère pas comme un infirme. "C'est de la routine pour moi. La seule différence entre moi et les autres personnes, c'est qu'elles marchent sur deux jambes et moi sur quatre," dit-il. Actuellement, Hassan projette de continuer ses études avec le désir de devenir Conférencier en Bible à l'université. Il pourra peut-être réaliser son rêve grâce au prix qu'il a gagné: une bourse pour des études de premier cycle à l'université de Tel-Aviv.

סיכום

כמו בכל שנה, נערך גם הפעם חידון התנ"ך העולמי לנער, שבו משתתפים נערים ונערות מכל הארצות. השנה, ההתרגשות הייתה גדולה יותר כי חתן פרס התנ"ך הוא נער בן שבע-עשרה וחצי, הסובל ממגבלות פיזיות. שי חסן, שזכה בציון מעלה, קבל את הפרס מידי ראש הממשלה. הוריו התרגשו מאוד וספרו לפתב על רצונו העז של בנם להעפיל בחידון הזה. חסן אהב את התנ"ך מילדותו ולאחר נצחון כזה גדול הוא שואף להיות מרצה לתנ"ך באוניברסיטה. היות והוא לא ישרת בצה"ל, הוא החליט להמשיך ללמד על מנת להגשים את חלומו. המלגה שקבל תאפשר לו ללמד באוניברסיטת תל-אביב ואולי להיות סוף סוף מרצה לתנ"ך.

Comme chaque année, cette fois aussi a eu lieu le concours biblique mondial pour la jeunesse auquel ont participé des adolescents et des adolescentes de tous les pays. Cette année l'émotion était plus intense car le gagnant du concours était un jeune homme de dix-sept ans et demi, souffrant d'un handicap physique. Shaï Hassan, qui a obtenu une note excellente, a reçu son prix des mains du chef du gouvernement. Ses parents étaient très émus et ont parlé au journaliste de la volonté féroce de leur fils de réussir à ce concours. Hassan aimait la Bible depuis son enfance et après une telle victoire, il désire devenir conférencier en Bible à l'université. Etant donné qu'il ne servira pas dans l'armée, il a décidé de continuer ses études afin de réaliser son rêve. La bourse qu'il a reçu lui permettra d'étudier à l'université de Tel-Aviv et de devenir enfin conférencier en Bible.

ביאור הטקסט

הספור שלפנינו בא להראות לנו ולהוכיח לכל אלה שיש להם ספקות בדבר שהנכים הם בני אדם רגילים בדיוק כמונו. החיים שלהם שונים במקצת כי עליהם להסתגל למגבלות שלהם. אנשים אלה הם רגילים מאוד ואינם מקבלים ברצון את העזרה שרוצים לתת להם. עבורם עזרה זו אינה נובעת מחבה או ידידות אלא רק מרחמים. צריך מאוד להזהר בהתנהגותנו כלפיהם. אסור להתייחס אליהם בתשומת לב מיוחדת ומיתרת. אדרבה, עלינו להתנהג אתם כמו עם כל בן אדם אחר, לא יותר להם אם הם לא צודקים ובודאי לא להקל להם כל דבר. עלינו לתת להם את האפשרות להוכיח שהם מסגלים להשיג על עצמם ולהיות עצמאיים. בודאי שהאנשים הנכים סובלים ממצבם אך השאלה הנשאלת היא מי סובל יותר או למי זה מפריע יותר. האנשים המגבלים פחיים מפריעים והדרך הטובה ביותר לפתור את הבעיה הזו היא לעזור להם וכך נדמה לנו שעשינו מצוה. אך הדבר לא פשוט כי אנחנו חייבים להתייחס אליהם כמו אל כל בן אדם אחר ולכן עלינו להיות סבלניים וסובלניים. בטקסט שלנו, שי אומר בעצמו שאין כל הבדל בינו לבין האחרים חוץ מזה שהוא נעזר בקפים.

היום האנשים הנכים משתתפים בכל תחומי החיים ומוכיחים שאפשר לסמוך עליהם. הנכים הם חלק מהאכלוסיה העירונית והעולמית שלנו ואסור לנו להתעלם מנוכחותם.

Notre histoire vient nous montrer et prouver à tous ceux qui auraient des doutes que les handicapés sont des gens normaux exactement comme nous. Leur vie est légèrement différente car ils doivent s'habituer à leur handicap. Ces personnes sont très sensibles et n'acceptent pas volontiers l'aide qu'on voudrait leur apporter. Pour eux cette aide n'est pas due à l'affection ou à l'amitié mais seulement à la pitié. Il faut faire très attention à notre attitude envers eux. Il ne faut pas leur apporter une attention particulière et superflue. Au contraire, nous devons nous comporter avec eux comme avec les autres, ne pas céder si elles n'ont pas raison et certainement pas tout leur faciliter. Il faut leur donner la possibilité de prouver qu'ils sont capables de se prendre en charge et d'être autonomes. Il est certain que les handicapés souffrent de leur situation, mais la question qui se pose est qui souffre le plus et qui est le plus gêné?

Les personnes handicapées gênent et le meilleur moyen de résoudre le problème est de leur venir en aide. Ainsi nous avons l'impression d'avoir

accompli une bonne action. Mais ce n'est pas si simple, car nous devons nous comporter avec eux comme avec toute autre personne. Nous devons être patients et tolérants. Dans le texte Shaï lui-même dit que la seule différence entre lui et les autres est qu'il s'aide de béquilles.

Aujourd'hui beaucoup d'handicapés sont présents dans tous les domaines de la vie et prouvent qu'on peut compter sur eux. Ils font partie de la population de notre ville et de notre monde et il est interdit de les ignorer.

שאלון לתלמיד

1. מי היה שי חסן?

.....
.....

2. ממה סבל חסן?

.....
.....

3. ממי שי למד תנ"ך?

.....

4. ממי שי למד תנ"ך?

.....
.....

5. איך שי התכונן לחידון?

.....
.....

6. מה הוריו חשבו על שי?

.....
.....

7. מה שי חשב על עצמו?

.....
.....

8. איפה לומד שי?

.....

9. מה תוכיותו לעתיד?

.....
.....

10. מהו הפרס שקיבל?

.....

תרנגול כפרות

מאת אלי עמיר

(על-פי "תרנגול כפרות" רומן – עם עובד, תל-אביב 3891)

האוהלים האלה כל כך אחרים מהאוהלים שלנו בקיבוץ. כל כך הרבה אוהלים ודומים זה לזה. היכן האוהל של משפחתי?

ערוגת ירק בין שורות האוהלים. עלי פטרוסיליה, נענע וכרפס, פה ושם עגבניות וקישואים. לעולם לא יעלה בידם להחיות את שוקי בגדד!

נביל ואני היינו משחקים ורצים שם. ופה, העירקים שלי מגדלים ירקות! ליד האוהלים ישבו אנשים על שרפרפים שנעשו מארגזים. אחרים שכבו על מיטה תקועה בפתח האוהל. הגברים לבשו חליפות חומות, כחולות או שחורות שצבען דהה. פה ושם נראו בגדי החקי. עיניים רבות הסתכלו עלי כשעברתי בין האוהלים. אישה אחת אמרה:

–יא! איזה יופי של בגדים! אתה מהקיבוץ?

–כן, עניתי בחיוך מבווייש.

–אז מה אתה עושה כאן?

–אני מן המעברה.

–ואיך החיים שם? טובים?

–טובים, אמרתי והמשכתי ללכת.

–נכון שבקיבוץ גרים בנים ובנות יחד? שאל נער.

–נכון.

–סוף העולם, צעקה אישה.

–מחרתיים יום כיפור! צריך להתפלל בשביל הנשמה שלהם.

אימא בכתה, אבא חיבק אותי בחום. אחי ואחיותי הסתדרו בתור כדי להתנשק איתי.

– מחרתיים יום כיפור, בני. מאין אביא תרנגול כפרות? אמרה אמי.

–אמא, הבאתי תרנגול מהקיבוץ! אמרתי בקול חנוק. הוצאתי את התרנגול, אמא בדקה את

התרנגול ואמרה:

–נורי, מי שחט את התרנגול?

–השוחט, עניתי.

–איפה? חקרה.

–בקיבוץ.

–השוחט! אל תספר לי סיפורים! סבא שלך רב ושוחט ואני יודעת מה זה תרנגול שחוט כדת

וכדין.

–באמת! שיקרתי.

–זאת טרפה, אמרה, החוצה!

–אולי מישהו ירצה אותו מהשכנים?, אמרתי.

–הוא טרף, צעקה אמא.

–מי זורק תרנגול בימים אלה?! אפילו בקיבוץ לא אוכלים תרנגול כל יום.

–החוצה, חזרה אמא.

–אבל, אמא, גם הם יהודים, אמרתי.

–בקיבוץ שלך אין יהודים, פסקה אמא. אבא לקח את התרנגול ויצא מהאווהל.

–התקלקלת בקיבוץ, נורי, זרקה לי אמא.

–יותר לא אביא לכם שום דבר! נעלבתי–לא ביקשנו, ענתה אמא.

לאחר ששתינו תה כמו בבגדד, שכבתי על המיטה. בדקות מעטות נרדמתי. אבל, בשנתי,

הסתובב מעל ראשי תרנגול שחוט, כרות ראש.

תרנגול כפרות

מאת אלי עמיר

(על-פי "תרנגול כפרות" רומן – עם עובד, תל-אביב 3891)

האהלים האלה כל כך אחרים מהאהלים שלנו בקבוץ. כל כך הרבה אהלים ודומים זה לזה. היכן האהל של משפחתי?

ערוגת ירק בין שורות האהלים. עלי פטרוסיליה, נענע וכרפס, פה ושם עגבניות וקשואים. לעולם לא יעלה בידם להחיות את שוקי בגדר!

נביל ואני היינו משחקים ורצים שם. ופה, העירקים שלי מגדלים ירקות! ליד האהלים ישבו אנשים על שרפרפים שנעשו מארגזים. אחרים שכבו על מטה תקועה בפתח האהל. הגברים לבשו חליפות חומות, כחלות או שחרות שצבען דהה. פה ושם נראו בגדי החקי. עינים רבות הסתכלו עלי כשעברתי בין האהלים. אשה אחת אמרה:

–יאו! איזה יפי של בגדים! אתה מהקבוץ?

–כן, עניתי בחיוך מביש.

–אז מה אתה עושה כאן?

–אני מן המעברה.

–ואיך החיים שם? טובים?

–טובים, אמרתי והמשכתי ללכת.

–נכון שבקבוץ גרים בנים ובנות יחד? שאל נער.

–נכון.

–סוף העולם, צעקה אשה.

–מחרתים יום כפור! צריך להתפלל בשביל הנשמה שלהם.

אמא בכתה, אבא חבק אותי בחם. אחי ואחיותי הסתדרו בתור כדי להתנשק אתי.

– מחרתים יום כפור, בני. מאין אביא תרנגול כפרות? אמרה אמי.

–אמא, הבאתי תרנגול מהקבוץ! אמרתי בקול חנוק. הוצאתי את התרנגול, אמא בדקה את

התרנגול ואמרה:

–נורי, מי שחט את התרנגול?

–השוחט, עניתי.

–איפה? חקרה.

– בקבוץ.

– השוחט! אל תספר לי ספורים! סבא שלך רב ושוחט ואני יודעת מה זה תרנגול שחוט כדת

וכדין.

– באמת! שקרתי.

– זאת טרפה, אמרה, החוצה!

– אולי מישוהו ירצה אותו מהשכנים? אמרתי.

– הוא טרף, צעקה אמא.

– מי זרק תרנגול בימים אלה? אפלו בקבוץ לא אוכלים תרנגול כל יום.

– החוצה, חזרה אמא.

– אבל, אמא, גם הם יהודים, אמרתי.

– בקבוץ שלך אין יהודים, פסקה אמא. אבא לקח את התרנגול ויצא מהאהל.

– התקלקלת בקבוץ, נורי, זרקה לי אמא.

– יותר לא אביא לכם שום דבר! נעלבתי

– לא בקשנו, ענתה אמא.

לאחר ששתינו תה כמו בגדד, שכבתי על המטה. בדקות מעטות נרדמתי. אבל, בשנתי, הסתובב

מעל ראשי תרנגול שחוט, כרות ראש.

Poulet d'expiation

Ces tentes sont tellement différentes des nôtres au kibboutz. Tellement de tentes et toutes semblables. Où est celle de ma famille?

Des parterres de verdure entres les rangées de tentes. Des feuilles de persil, de menthe et de céleri, ici et là des tomates et des concombres. Ils ne pourront jamais faire revivre les marchés de Bagdad!

Nabil et moi avions l'habitude de jouer et de courir là-bas. Et ici, mes irakiens font pousser des légumes. Près des tentes, des personnes étaient assises sur des tabourets faits avec des cageots. D'autres étaient allongés sur un lit, planté à l'entrée de la tente. Les hommes portaient des costumes marrons, bleus ou noirs dont la couleur était ternie. On voyait ici et là des soldats. De nombreux regards se posèrent sur moi lorsque je passai entre les tentes. Une femme dit:

- Yah! Quels beaux habits! es-tu de kibboutz?

- Oui, répondis-je timidement.

- Alors, que fais-tu ici?

- Je suis du camp.

-Et comment est la vie là-bas? bien?

- Bien, dis-je en continuant à marcher;

- Est-il vrai qu'au kibboutz les garçons et les filles habitent ensemble?

demanda un jeune garçon.

- C'est vrai.

- C'est la fin du monde! cria une femme.

- Après-demain c'est le jour de Kippour! Il faut prier pour leurs âmes.

Maman pleura, papa m'enlaça chaleureusement. Mon frère et mes soeurs firent la queue pour m'embrasser.

- Après-demain c'est Kippour, mon fils. D'où vais-je apporter un poulet d'expiation? dit ma mère.

- Maman, j'ai apporté un poulet du kibboutz! dis-je d'une voix étranglée.

Je sortis le poulet, maman le vérifia et dit:

- Nouri, qui a égorgé le poulet?

- L'abatteur, répondis-je.

- Où? demanda-t-elle.

- Au kibboutz.

- L'abatteur! Ne me raconte pas d'histoires! ton grand-père est rabbin et abatteur, et je sais ce qu'est un poulet égorgé selon la "halakha".

- C'est la vérité! mentis-je.

- il est "taref", dit-elle, dehors!

- Peut-être qu'un des voisins le voudrait, dis-je.

- Il est "taref", cria maman.

- Qui jette un poulet de nos jours?!, Même au kibboutz on n'en mange pas tous les jours.

- Dehors, répéta maman.

- Mais, maman, eux aussi sont juifs, dis-je.

- Dans ton kibboutz il n'y a pas de juifs, décréta maman. Papa prit le poulet et sortit de la tente..

- Tu t'es dévergondé au kibboutz, Nouri, me jeta maman.

- Je ne vous apporterai plus jamais rien, dis-je vexé.

- Nous n'avons rien demandé, répondit maman.

Après avoir bu du thé comme à Bagdad, je me suis allongé sur le lit. En quelques minutes je me suis endormi. Mais, dans mon sommeil, un poulet égorgé et sans tête tournoyait au dessus de ma tête.

סיכום הטקסט

נורי, ילד שעלה מעיראק עם משפחתו, חי בקבוץ. לקראת יום כפור הוא בא למעברה כדי לבקר את הוריו. בזמן שהוא חפש את האהל של משפחתו, נזכר נורי בשוקי בגדד, וצחק על נסיונותיהם של הוריו לגדל פה ירקות. אנשי המעברה התפלאו לראות אותו לבוש כל כך יפה.

נורי הביא אתו תרנגול מהקבוץ ליום כפור. אך אמו לא קבלה אותו בטענה שהוא טרף. הוא ניסה לשכנע את אמו לקחת את התרנגול אך לשוא.

לאחר כל הוכחה הזו על תרנגול הכפרות, ישבו כלם ושתו תה. ונורי נרדם מהר כי הוא בסך הכל ילד.

Nouri, un enfant venu d'Irak avec sa famille, vit au kibboutz. Pour kippour, il vient au camp de transit rendre visite à ses parents. Alors qu'il cherche la tente de sa famille, Nouri se rappelle des marchés de Bagdad, et sourit des tentatives de ses parents à faire pousser des légumes. Les gens du camp étaient étonnés de le voir si bien habillé.

Nouri a amené à ses parents un poulet du kibboutz pour kippour. Mais sa mère le refuse sous prétexte qu'il est "taref". Il essaie de convaincre sa mère de le prendre mais en vain.

Après toute la discussion au sujet du poulet d'expiation, ils s'assoient tous et boivent du thé. Et Nouri se rendormir rapidement car il n'est, en fin de compte, qu'un enfant.

ביאור הטקסט

רקע היסטורי:

השנים הם ראשית שנות החמשים. לארץ ישראל החלו להגיע קבוצות עולים גדולות בעקב מארצות ערב. עולים אלה שפנו במעברות ובאהלים. הסוכנות היהודית היא שגרמה לעליה ארצה.

קמים הבדלים גדולים בין עיראק לישראל; בשפה, בתרבות, בלבוש, ובכרמת החיים. זהו מפגש בין שתי תרבויות שונות. החיים בעיראק היו ברמה גבוהה. היהודים בעיראק נשאו בתפקידים הבכירים: סוחרים, עורכי-דין, רופאים וכו'... הם היו עשירים מאוד וזו היא הסבה לשנאת הערבים אליהם. כאשר עלו היהודים מעיראק, נאלצו להשאיר את כל רכושם ובארץ תנאי המחיה שלהם היו שונים לחלוטין: הם נתקלו בעני, ברעב, במחלות ובכרמת חיים נמוכה.

במעברה, העולים נאלצו לחיות באהלים, בצפיפות וברעב. הם היו חשופים לפגעי מזג האוויר. בקבוץ רמת החיים היתה גבוהה יותר יחסית. הם חיו במבנים, היתה להם מרחבי מחיה, מזון בשפע, נקיון והגנה נגד מזג האוויר. במעברה, למרות הצפיפות, כל משפחה חיה בעצמאות ללא התערבות אחרים. לעמת זאת בקבוץ החיים היו משתפים וכל אחד קבל לפי צורכו ועבד לפי יכולתו. הקבוץ היה משפחה אחת גדולה ומשג המשפחה המצמצמת אבד.

"תרנגול כפרות" הוא שמו של הספר וגם שמו של הפרק האחרון. בפרק זה נורי מביא תרנגול כרות ראש כמתנה למשפחתו. המתנה נדחית בשל השחיטה הלא כשרה. בפרק זה התרנגול מקבל משמעויות שונות:

– דחית התרנגול, מתנה מהקבוץ, מסמלת את דחית עולמו החדש של נורי – הקיבוץ בו אבדו ערכי הדת והבית.

– התרנגול כרות ראש מסמל את אטימות הקבוץ (כרות ראש = לא שומע, לא רואה, לא חושב ולא מתחשב).

Commentaire du texte

Fond historique: C'est le début des années cinquante. En Israël, de grands groupes d'immigrants, principalement des pays arabes, commencèrent à arriver. Ces immigrants furent logés dans des camps de transit et dans des tentes. C'est l'Agence Juive qui a provoqué cette alyah.

Il existe de grandes différences entre l'Irak et Israël: dans la langue, la culture, l'habillement et le niveau de vie. C'est une rencontre entre deux civilisations différentes. La vie en Irak était d'un niveau élevé. Les juifs avaient les rôles plus importants: commerçants, avocats, médecins etc.... Ils étaient très riches et c'était la raison pour laquelle les arabes les haïssaient. Lorsqu'ils montèrent en Israël, les juifs durent laisser tous leurs biens et en Israël, leurs conditions de vie furent totalement différentes. Ils durent affronter la misère, la faim, les maladies et le faible niveau de vie.

Dans les camps, les immigrants durent vivre dans des tentes, à l'étroit et affamés. Ils étaient à la merci des conditions climatiques. En comparaison, au kibboutz, le niveau de vie était plus élevé. Ils vivaient dans des bâtiments, ils avaient de l'espace, de la nourriture en abondance, de la propreté et étaient à l'abri des caprices du temps. Dans le camp, malgré la promiscuité, chaque famille vivait indépendante, sans aucune ingérence des autres. Par contre, au kibboutz, on vivait en communauté, et chacun recevait selon ses besoins et travaillait selon sa capacité. Le kibboutz représentait une grande famille et la notion de "famille réduite" fut perdue.

"Tarnégol Kaparot" est le nom du livre et aussi celui du dernier chapitre. Dans celui-ci, Nouri apporte un poulet étêté, en cadeau à sa famille. Le cadeau est refusé à cause de l'abattage non rituel. Dans ce chapitre, le poulet à plusieurs significations:

- le refus du poulet, cadeau du kibboutz, symbolise le refus du nouveau monde de Nouri - le kibboutz - dans lequel ont été perdues les valeurs de

religion et de famille.

- Le poulet étété symbolise la fermeture d'esprit du kibboutz. (étété = n'entend pas, ne voit pas, ne pense pas et ne considère pas.)

שאלון לתלמיד

(1).מדוע בא נורי למעברה?

.....
.....

(2).תאר מה רואה נורי.

.....
.....
.....

(3).מה לבשו הגברים במעברה?

.....
.....

(4). מדוע אמו של נורי לא רצתה את התרנגול?

.....
.....

(5).מדוע אומרת לו אמו שהוא "התקלקל" בקיבוץ?

.....
.....

(6).מדוע נעלב נורי?

.....
.....

(7). מהם ההבדלים בין המעברה לקיבוץ?

.....
.....

(8). מהיה מצבם של היהודים בעיראק?

.....

.....

9.מה פירוש "ערכי הדת והבית"?

.....

.....

.....

101. מדוע, לדעתך, עזבו היהודים את עיראק?

.....

.....

.....

וצ'ק

בוקר אחד, כאשר הלכתי אל בית-הספר, רצייתי פתאום להיכנס אל הגן הציבורי. בגן זה, הייתי מרגיש כמו בגן-עדן. לפעמים הייתי בורח לשם במקום ללכת לבית-הספר. תלמידים רבים היו בורחים לפעמים אל הגן הזה. היו שוכבים תחת העצים, מקשיבים לציפורים וחולמים חלומות.

רק נכנסתי בבוקר אל הגן, מיד הרגשתי בלבי שימחה על המחכה לי. והנה, כשחיפשתי לי מקום שקט לשכב בו ולחלום, ראיתי נער שוכב על העשב ופניו בתוך שתי כפות ידיו. נגשתי אליו. הוא הרגיש בי, הוריד את ידיו מפניו והביט בי. ראיתי מיד שלפניי נער פולני-נוצרי. גוי! הוא היה בערך בן גילי. עיניו היו כחולות ושערו בלונדיני. פניו נראו לי מורכות ונעימות מאוד והרגשתי שהוא ילד טוב.

הבטנו שנינו זה בזה ושתקנו. אחר-כך שאלתי:

– מה שמך?

הוא ענה:

– וצ'ק.

נתתי לו את ידי ואמרתי לו:

– שמי בני... ואיפה אתה לומד?

– בבית-ספר "שוויט", אמר לי.

עכשיו הבנתי מאין הכרתי את פניו. בית-ספר "שוויט" (השחר) היה בית-ספר פולני ליד

בית-הספר שלנו.

כל יום, כשנגמרו אצלנו הלימודים, ראינו קבוצות ילדים מבית-ספר "שוויט" חוזרות הביתה. לעתים קרובות, היו ילד הגוים האלה מתנפלים עלינו ומכים אותנו. עכשיו, כשישבתי מול וצ'ק, היה ברור לי שבוודאי ראיתי אותו הרבה פעמים כשעבר מולי, אלא שלא ידעתי מי הוא. ובכלל, מי חלם שאשב יום אחד בגן ציבורי ואדבר עם ילד גוי פולני. אנחנו, ילדי היהודים, לא דברנו אף פעם עם ילדים גויים ולא הכרנו אותם. ילדי הגויים היו עושים כולם צרות ליהודים : מתנפלים עליהם, מכים אותם, ומאימים עליהם. אם ראו אותנו משחקים, מיד היו מתנפלים עלינו, מכים אותנו וזורקים עלינו אבנים.

לא הבנתי למה היו תלמידי "שוויט" תמיד מתנפלים עלינו. גם הם וגם אנחנו היינו

תלמידים, היינו באותו גיל, למדנו אותם מקצועות, קראנו אותם ספרים וגם הם וגם אנחנו שנאנו

את המורים ואת השיעורים.

אבל הם היו גויים ואנחנו היינו יהודים, ופולין, שנולדנו בה וחיינו בה, הייתה רק ארצם ולא ארצנו. אנו היינו בגלות. בני פולין שנאו את היהודים שחיו בתוכם והילדים למדו שנאה מילדותם.

ברגע שהכרתי את וצ'ק, ידעתי שזהו רגע גדול בחיי. הנה אני מדבר עם ילד גוי פולני ושנינו חברים. אף פעם לא היה לי חבר גוי. וצ'ק קם פתאום ושאל:
—אתה יהודון?

נעלבתי. פניי נעשו אדומים. כעסתי. מה עשיתי לילד הזה שהוא מעליב אותי? קמתי ורציתי ללכת, אבל וצ'ק אמר לי:

—שב, בני. סלח לי! לא רציתי להעליב אותך! המילים פשוט יצאו מהפה. הרי אתה יודע שאנחנו קוראים לכם "יהודונים".

כל אותו בוקר נשארתי עם וצ'ק. שיחקנו, דברנו וספרנו זה לזה על עצמנו. כאשר הגיע הזמן לחזור הביתה, הרגשתי עצוב. בשער של הגן שאל אותי וצ'ק:

— לאן אתה הולך?

— ימינה, ואתה?

— שמאלה, אמר וצ'ק. הוא נתן לי את ידו ואמר:

— שלום, בני. שמחתי מאוד להכיר אותך. אני בטוח שנהיה חברים?

באותו רגע חשבתי בלבי על חבריו של וצ'ק מבית-ספר "שוויט", שתמיד היו מכים אותנו ומתעללים בנו. פתאום עלה על דעתי רעיון ואמרתי לו:

—שמע, וצ'ק, מחר אחרי הלימודים, חכה עד שיתפזרו כל התלמידים, שלנו ושלכם. תיגש לשער בית-המשפט. אפגוש אותך שם ונדבר.

(על-פי "קורות כיתה אחת", ב. טנא)

וצ'ק

בוקר אחד, כאשר הלכתי אל בית-הספר, רצייתי פתאום להכניס אל הגן הצבורי. בגן זה, הייתי מרגיש כמו בגן-עדן. לפעמים הייתי בורח לשם במקום ללכת לבית-הספר. תלמידים רבים היו בורחים לפעמים אל הגן הזה. היו שוכבים תחת העצים, מקשיבים לצפורים וחולמים חלומות.

רק נכנסתי בבוקר אל הגן, מיד הרגשתי בלבי שמחה על המחכה לי. והנה, כשחפשתי לי מקום שקט לשכב בו ולחלום, ראיתי נער שוכב על העשב ופניו בתוך שתי כפות ידיו. נגשתי אליו. הוא הרגיש בי, הוריד את ידיו מפניו והביט בי. ראיתי מיד שלפני נער פולני-נוצרי. גוי! הוא היה בערך בן גילי. עיניו היו כחלות ושערו בלונדיני. פניו נראו לי מורכות ונעימות מאוד והרגשתי שהוא ילד טוב.

הבטנו שנינו זה בזה ושתקנו. אחר-כך שאלתי:

– מה שמך?

הוא ענה:

– וצ'ק.

נתתי לו את ידי ואמרתי לו:

– שמי בני... ואיפה אתה לומד?

– בבית-ספר "שוויט", אמר לי.

עכשו הבנתי מאין הכרתי את פניו. בית-ספר "שוויט" (השחר) היה בית-ספר פולני ליד

בית-הספר שלנו.

כל יום, כשנגמרו אצלנו הלמודים, ראינו קבוצות ילדים מבית-ספר "שוויט" חוזרות הביתה. לעתים קרובות, היו ילדי הגויים האלה מתנפלים עלינו ומכים אותנו. עכשו, כששישבתתי מול וצ'ק, היה ברור לי שבודאי ראיתי אותו הרבה פעמים כשעבר מולי, אלא שלא ידעתי מי הוא. ובכלל, מי חלם שאשב יום אחד בגן צבורי ואדבר עם ילד גוי פולני. אנחנו, ילדי היהודים, לא דברנו אף פעם עם ילדים גויים ולא הכרנו אותם. ילדי הגויים היו עושים כלם צרות ליהודים : מתנפלים עליהם, מכים אותם, ומאימים עליהם. אם ראו אותנו משחקים, מיד היו מתנפלים עלינו, מכים אותנו וזורקים עלינו אבנים.

לא הבנתי למה היו תלמידי "שוויט" תמיד מתנפלים עלינו. גם הם וגם אנחנו היינו

תלמידים, היינו באותו גיל, למדנו אותם מקצועות, קראנו אותם ספרים וגם הם וגם אנחנו שנאנו

את המורים ואת השעורים.

אבל הם היו גויים ואנחנו היינו יהודים, ופולין, שנולדנו בה וחינו בה, הייתה רק ארץ ולא ארצנו. אנו היינו בגלות. בני פולין שנאו את היהודים שחיו בתוכם והילדים שלהם למדו שנאה מילדותם.

ברגע שהפכתי את וצ'ק, ידעתי שזהו רגע גדול בחיי. הנה אני מדבר עם ילד גוי פולני ושנינו חברים. אף פעם לא היה לי חבר גוי. וצ'ק קם פתאום ושאל:

—אתה יהודון?

נעלבתי. פני נעשו אדמים. כעסתי. מה עשיתי לילד הזה שהוא מעליב אותי? קמתי ורציתי ללכת, אבל וצ'ק אמר לי:

—שב, בני. סלח לי! לא רציתי להעליב אותך! המילים פשוט יצאו מהפה. הרי אתה יודע שאנחנו קוראים לכם "יהודונים".

כל אותו בוקר נשארתי עם וצ'ק. שחקנו, דברנו וספרנו זה לזה על עצמנו. כאשר הגיע הזמן לחזור הביתה, הרגשתי עצוב. בשער של הגן שאל אותי וצ'ק:

— לאן אתה הולך?

— מינה, ואתה?

— שמאלה, אמר וצ'ק. הוא נתן לי את ידו ואמר:

— שלום, בני. שמחתי מאוד להכיר אותך. אני בטוח שנהיה חברים?

באותו רגע חשבתי בלבי על חבריו של וצ'ק מבית-ספר "שוויט", שתמיד היו מכים אותנו ומתעללים בנו. פתאום עלה על דעתי רעיון ואמרתי לו:

—שמע, וצ'ק, מחר אחרי הלמודים, חכה עד שיתפזרו כל התלמידים, שלנו ושלכם. תגש לשער בית-המשפט. אפגש אותך שם ונדבר.

(על-פי "קורות כּתה אחת", ב. טנא)

Waczek

Un matin, alors que j'allais à l'école, j'eus soudain envie d'entrer au jardin public. Dans ce jardin, je me sentais comme au paradis. Quelquefois, je me réfugiais là-bas au lieu d'aller à l'école. De nombreux élèves se réfugiaient quelquefois dans ce jardin. Ils s'allongeaient sous les arbres, écoutaient les oiseaux et rêvaient.

A peine entré dans le jardin, je ressentis une joie profonde en pensant à ce qui m'y attendait. Et voici, alors que je me cherchais un endroit calme pour m'allonger et rêver, que je vis un adolescent allongé sur l'herbe, sa tête entre les paumes de ses mains. Je m'approchai de lui. Il sentit ma présence, enleva ses mains de son visage et me regarda. J'ai tout de suite vu que se tenait devant moi un adolescent polonais chrétien. un goy! Il avait à peu près mon âge. Ses yeux étaient bleus et ses cheveux blonds. Son visage me semblait connu et agréable et j'ai senti que c'était un enfant bien. Nous nous regardâmes et nous nous tûmes. Ensuite je demandai:

- Comment t'appelle-tu?

Il répondit:

- Waczek.

Je lui tendis la main et dis:

- Mon nom est Benny...et où étudies-tu?

- A l'école "Chvit", dit-il.

Maintenant je comprenais d'où je le connaissais. L'école "Chvit" était une école polonaise près de la nôtre. Chaque jour, après la fin des cours, nous voyions des groupes d'élèves de l'école "Chvit" rentrer chez eux. Souvent, ces enfants de "goyim" nous tombaient dessus et nous frappaient. Maintenant, alors que j'étais assis face à Waczek, il était clair que je l'avais certainement vu de nombreuses fois lorsqu'il passait devant moi, mais je ne savais pas qui c'était. Et en fait, qui aurait pensé qu'un jour je me serai assis dans un jardin public et que je parlerai avec un enfant goy polonais. Nous, les enfants des juifs, nous ne parlions jamais aux enfants des goyim et nous ne les

connaissions pas; Les enfants des goyim faisaient toujours des histoires aux juifs: ils leurs tombaient dessus, les frappaient et les menaçaient. S'ils nous voyaient en train de jouer, ils nous tombaient dessus immédiatement, nous frappaient et nous jetaient des pierres. Je ne comprenais pas pourquoi les élèves de "Chvit" s'en prenaient toujours à nous. Eux et nous étions des élèves, nous avons le même âge, étudions les mêmes matières, lisons les mêmes livres et haïssions les profs et les cours. Mais ils étaient goyim et nous étions juifs. La Pologne dans laquelle nous sommes nés et dans laquelle nous vivions, était leur pays et pas le nôtre. Nous étions en exil. Les polonais haïssaient les juifs qui vivaient parmi eux et leurs enfants ont appris la haine depuis l'enfance.

A l'instant où j'ai connu Waczek, je sus que c'était un grand moment dans ma vie. Voici que je parle avec un enfant polonais et nous sommes amis. Je n'ai jamais eu d'ami goy. Waczek se leva soudain et dit:

- Es-tu un youpin?

Je me suis vexé. Mon visage devint rouge et je m'énervai. Qu'ai-je donc fait à cet enfant pour qu'il me vexe? Je me levai et voulus partir. Mais il me dit:

- Assied-toi Benny! Pardonne moi! Je n'ai pas voulu te vexer. Les mots sont tout simplement sortis de ma bouche. En fait, tu sais que nous vous appelons "youpins".

Je suis resté toute cette matinée avec Waczek. Nous avons joué, parlé et nous nous sommes racontés. Lorsque le moment de rentrer à la maison fut venu, je me sentis triste. Au portail du jardin Waczek me demanda:

- Où vas-tu?

- A droite, dis-je, et toi?

- A gauche, dit Waczek. Il me tendit la main et dit:

- Salut Benny, j'ai été très heureux de te connaître. Je suis sûr que nous deviendrons des amis.

Au même moment, je réfléchissais aux amis de Waczek de l'école "Chvit" qui nous frappaient toujours et nous maltrahaitent. J'eus soudain une idée et je lui dis:

- Ecoute Waczek, demain après les cours, attend que tous les élèves se dispersent, les vôtres et les nôtres. Va au portail du tribunal. Je te rencontrerai là-bas et nous parlerons.

סיכום הטקסט

הקטע שְלִמְדָנוּ מְדַבֵּר עַל זְכוֹרוֹנוֹתָיו שֶׁל הַמְשׁוֹרֵר כְּאִשֶּׁר הוּא הָיָה עוֹד חַי בְּפוֹלִין. הוּא מְתַאֵר אֶת הַיְחָסִים בֵּין הַיְהוּדִים לְפוֹלְנִים וְאֶפְשֶׁר לְהִבִּין שֶׁהֵם לֹא הָיוּ טוֹבִים. לְמַעֲשֵׂה הַקְטַע מְשַׁחֵזֵר אֶת פְּגִישָׁתוֹ עִם יֶלֶד גּוֹי וְשְׁמוֹ וצ'ק. הַמְשׁוֹרֵר פָּגַשׁ אוֹתוֹ בְּגֵן הַצְּבוּרִי. הֵם נִשְׁאַרוּ יַחַד בְּמִשְׁךְ כָּל הַיּוֹם וּבְנֵי שָׂמַח מְאוֹד לְשׁוֹחַח אִתּוֹ. הוּא לֹא רָאָה בֵּינוֹ לְבֵין וצ'ק שׁוֹם הַבְּדֵל חוּץ מִהַעֲבָדָה שֶׁהוּא הָיָה יְהוּדִי וּוּצ'ק נּוֹצְרִי. הוּא מְסַפֵּר עַל אֲלִימוֹתֵם שֶׁל תְּלִמְיָדֵי בֵּית-הַסֵּפֶר "שוויט" כְּלִפֵּי הַיְהוּדִים. הַפוֹלְנִים קָרְאוּ לַיְהוּדִים "יְהוּדוֹנִים" וּמִלָּה זוֹ הֶעֱלִיבָה אֶת בְּנֵי. לְמֵרוֹת זֹאת, בְּנֵי הַרְגִישׁ שׁוּצ'ק הוּא יֶלֶד טוֹב וְהִפְךָ לְחִבְרוֹ. אֶת הַיְדִידוּת הַחֲדָשָׁה שֶׁלוֹ הוּא רָצָה לְהִסְתִּיר מִפְּנֵי חִבְרָיו שֶׁל וּצ'ק וְלִכֵּן נִפְגַּשׁ אִתּוֹ אַחֲרֵי הַלְמוּדִים.

Le passage que nous avons étudié parle des souvenirs de l'auteur lorsqu'il vivait encore en Pologne. Il décrit les relations entre les juifs et les polonais et on peut comprendre qu'elles n'étaient pas bonnes. En fait, le passage retrace sa rencontre avec un enfant goy qui se nomme Waczek. L'auteur l'a rencontré dans un jardin public. Ils sont restés ensemble toute la journée et Benny était très heureux de discuter avec lui. Il ne voyait aucune différence entre lui et Waczek si ce n'est le fait que lui était juif et Waczek chrétien. Il raconte la violence des élèves de "Chvit" envers les juifs. Les

polonais surnommaient les juifs "youpins" et ce mot a vexé Benny. Malgré tout, Benny sentit que Waczek était un enfant bien et devint son ami. Il voulut cacher sa nouvelle amitié aux copains de Waczek, c'est pour cela qu'il le rencontra après les cours.

ביאור הטקסט

לפנינו קטע מהספור האוטוביוגרפי "קורות פתה אחת" מאת בנימין טנא, סופר בן זמננו. בספור הזה, המחבר מעלה זכרונות ילדותו בורשה, עיר הבירה של פולין. העלילה מתרחשת בימים האחרונים שלפני מלחמת העולם השנייה. הוא מתאר את הקהלה היהודית עם הקשיים שלה. קהלה זו השמדה על-ידי הנאצים בימי השואה. בנימין טנא מקדיש את הספור הזה לזכר חבריו שלמדו אתו בבית-הספר היהודי "דוויר".

הנושא העקרי בחלק הראשון הוא הגן הצבורי, ובמיוחד הקשר של הילדים לגן זה. פרטים רבים מראים לנו שהמקום הזה משמש מקלט לכל הילדים. הוא נראה בעיניהם כמקום אל-מציאותי. המחבר עצמו מדמה אותו לגן-עדן.

בחלק השני מתארים היחסים בין היהודים לגויים. יחסים אלה מתוחים ומרגישים בהם אנטישמיות. בני לא מבין את התנהגותם של ילדי הגויים, כי לדעתו אין הבדל ביניהם לבין ילדי היהודים. ובכל זאת הוא מסביר את התופעה באומרו שפולין היא לא הארץ של היהודים אלא של הנוצרים. יתר על כן הוא מבין שהאנטישמיות של הילדים היא בעצם שיכת לחנוכהם.

השאלה של וצ'ק: "אתה יהודון?", מראה לנו את שרשי האנטישמיות. בכתיהם הנוצרים קוראים ליהודים "יהודונים" וטבעי הדבר שהילדים יעשו כן. המחבר מגלה בגן הצבורי עולם חדש, עולם של שקט ושלווה שבו הכל אפשרי: אפילו להתחבר עם ילד פולני נוצרי – גוי!

הספור כלו מראה לנו שהיחסים בין בני אדם מבססים לעתים קרובות על דעות קדומות.

Devant nous un passage de l'histoire autobiographique "Annales d'une classe", de Benjamin Tana, auteur contemporain. Dans le récit, l'auteur rapporte des souvenirs de son enfance a Varsovie, capitale de la Pologne. L'action se déroule durant les derniers jours qui précèdent la seconde guerre mondiale. Il décrit la vie de la communauté juive avec ses difficultés. Cette communauté sera anéantie par les nazis pendant la Shoah. Benjamin Tana dédie cette histoire à ses amis qui ont étudié avec lui à l'école juive "Devir".

Le sujet principal de la première partie est le jardin public, et plus spécialement le lien des enfants avec lui. De nombreux détails nous montrent que cet endroit servait de refuge à tous les enfants. Il leur semblait être un endroit surnaturel. L'auteur lui même le compare au paradis.

Dans la deuxième partie sont décrites les relations entre les juifs et les goyim. Ces relations sont tendues et on y ressent de l'antisémitisme. Benny ne comprend pas l'attitude des enfants goy car, à son avis, il n'y a pas de différence entre eux et les enfants juifs. Et malgré cela, il explique le phénomène en disant que la Pologne n'est pas le pays des juifs mais celui des chrétiens. De plus, B.Tana comprend que l'antisémitisme des enfants fait partie de leur éducation.

La question de Waczek : "es-tu youpin?" nous montre les racines de l'antisémitisme. Chez eux, les polonais chrétiens surnomment les juifs "youpins" et il est naturel que les enfants fassent de même. L'auteur découvre dans le jardin un monde nouveau, un monde de calme et de sérénité où tout est possible: même de se lier d'amitié avec un enfant polonais chrétien - un

goy!

Tout le récit nous montre que les relations entre individus sont souvent basées sur des préjugés.

שאלון לתלמיד

1. איפה ברח בני כשלא רצה ללכת לבית-הספר?

.....
.....

2. מה הוא חיפש במקום הזה?

.....
.....

3. תאר את וצ'ק.

.....
.....

4. מאיזן הוא הכיר את וצ'ק?

.....
.....

5. מה היו היחסים בין תלמידי "שוויט" לתלמידי "דוויר"?

.....
.....

6. מדוע הילדים הפולניים שנאו את היהודים?

.....
.....

7. מה עשו בני וצ'ק בגן?

.....
.....

8. מה אמר וצ'ק לבני שהעליב אותו?

.....

9. מדוע אמר את זה?

.....
.....

10. מה חושב בני על פולין?

.....
.....

11. איך הרגיש בני כשהוא נפרד מוצ'ק?

.....
.....

12. מה הוא עשה?

.....
.....

הנשק הסודי

המבשרים הראשונים היו הילדים השכם בבוקר:

– "אמא! אי-אפשר בכלל לטייל על הכביש. כל הזמן נוסעות מכוניות!"

ביום כיפור מכוניות?! משהו קורה. מבתי הכנסת נזעקים האנשים, לבושי חג.

– "רוץ מהר הביתה! אולי מחפשים גם אותך מהיחידה!"

בתי הכנסת החלו מתרוקנים. באחדים מהם נותרו מלאות עזרות-הנשים בלבד. חיילים שרק לפני כמה דקות היו אזרחים בצום, נחפזים לכבישים עם תרמיליהם. יותר ויותר מכוניות, עם אורות דלוקים, נוסעות במהירות מטורפת. משהו קורה!

מדינת ישראל בלי רדיו ובלי טלוויזיה היא בכל זאת מדינה בעלת התקשורת המהירה ביותר. לאלחוט הזה אין מנורות וחוטים והוא מורכב מתחושה שבלב, מההרגשה המוקדמת שאתה שוב נדרש ללכת לחזית משום שבצד השני יש אנשים לא רציונליים.

מהמרפסות מתכופפים אנשים כשהם מתבוננים סביבם. אולי יקלטו משהו באוויר. יותר ויותר מקלטי רדיו נפתחים כשהחוגה מרקדת בין התחנות. אך מי צריך רדיו? לוקחים את הקיטבג, את הדיסקית. פרדות חטופות, מבטים מודאגים. "זה רק תרגיל", מרגיעים הבעלים חסרי סבלנות ורצים. אך התחושה לא מטעה. השמועות רצות. כל כמה דקות יוצא בחטף הגבאי של בית הכנסת, עטוף טלית והוא מבשר: – "הפלנו כך וכך מטוסים למצרים!"

אינפורמציה טרייה זו כמובן עוד לפני שפרצו הקרבות. בתי הכנסת מתרוקנים. האנשים נשפכים לרחוב, מי בנעלי בית, מי בטלית ומי לבוש גופייה.

לפתע הזעקה! "זה ניסוי" אומר הפרשן של השכונה. "מה פתאום?! – זה מקוטע!" הרבה שאלות. תסמכו על הפרשן הכל יודע. יורדים למקלט בשקט. "בדיוק כמו החמישי ביוני" אומר אחד ויורד עם תרמוס, כיסא מתקפל ורדיו גדול. הרבה אנשים נשארים ברחוב. יהודי לבוש ירמולקה חולף בריצה ואומר: "תעבירו לכל ישראל". "סוף סוף גמר חתימה טובה!", אומר בקריין. הכל מקשיבים בדממה. ברור שזה רציני. האמהות מושכות אינסטינקטיבית את ילדיהן אליהן. הפרשן של השכונה שותק אומנם, אך מחייך בפה קמוץ וקורץ.

צריך להבין מסימנים אלה שאין מקום לדאגה. תסמכו על צה"ל. בלי שהרגשת, הפך הבית המשותף למשפחה אחת גדולה. הבית הזה עם המריבות הקטנוניות על מקום חנייה, על עציצים נוזלים ועל מכונת כביסה מטפטפת, חזר שוב לחיות יחד. פתאום אתה מוצא את עצמך עוצר את מכוניתך ומציע הסעה. פתאום אתה מתחיל לשוחח עם זרים, וזרים דואגים לך. פתאום יש אנשים שנהרגים ברגעים אלה בשבילך ואתה דואג ומוכן להיהרג למענם.

מה חבל שמצרים וסוריה שפתחו בהתקפה אתמול, לא ידעו כי זהו בעצם הנשק הסודי

האמיתי של ישראל.

הנשק הסודי

המבשרים הראשונים היו הילדים השכם בבוקר:

– "אמא! אי-אפשר בכלל לטייל על הכביש. כל הזמן נוסעות מכוניות!"

ביום כפור מכוניות! משהו קורה. מבתי הכנסת נזעקים האנשים, לבושי חג.

– "רוץ מהר הביתה! אולי מחפשים גם אותך מהיחידה!"

בתי הכנסת החלו מתרוקנים. באחדים מהם נותרו מלאות עזרות-הנשים בלבד. חילים שרק לפני כמה דקות היו אזרחים בצום, נחפזים לכבישים עם תרמיליהם. יותר ויותר מכוניות, עם אורות דלוקים, נוסעות במהירות מטורפת. משהו קורה!

מדינת ישראל בלי רדיו ובלי טלוויזיה היא בכל זאת מדינה בעלת התקשורת המהירה ביותר. לאלחוט הזה אין מנורות וחוטים והוא מרכב מתחוששה שפלב, מההרגשה המקדמת שאתה שוב נדרש ללכת לחזית משום שבצד השני יש אנשים לא רציונליים.

מהמרפסות מתכופפים אנשים כשהם מתבוננים סביבם. אולי יקלטו משהו באויר. יותר ויותר מקלטי רדיו נפתחים כשהחוגה מרקדת בין התחנות. אך מי צריך רדיו? לוקחים את הקיטבג, את הדסקית. פרדות חטופות, מבטים מדאגים. "זה רק תרגיל", מרגיעים הפעלים חסרי סבלנות ורצים. אך התחוששה לא מטעה. השמועות רצות. כל כמה דקות יוצא בחטף הגבאי של בית הכנסת, עטוף טלית והוא מבשר: – "הפלנו כף וכך מטוסים למצרים!"

אינפורמציה טרדה זו כמוכן עוד לפני שפרצו הקרבות. בתי הכנסת מתרוקנים. האנשים נשפכים לרחוב, מי בנעלי בית, מי בטלית ומי לבוש גופיה.

לפתע הזעקה! "זה נסוי" אומר הפרשן של השכונה. "מה פתאום?! – זה מקטעו! הרבה שאלות. תסמכו על הפרשן הכל יודע. יורדים למקלט בשקט. "בדיוק כמו החמישי ביוני" אומר אחד ויורד עם תרמוס, כסא מתקפל ורדיו גדול. הרבה אנשים נשארים ברחוב. יהודי לבוש ירמולקה חולף בריצה ואומר: "תעבירו מהר לקול ישראל". "סוף סוף גמר חתימה טובה!", אומר הקריין. הפל מקשיבים בדממה. ברור שזה רציני. האמהות מושכות אינסטינקטיבית את ילדיהן אליהן. הפרשן של השכונה שותק אמנם, אך מחיד בפה קמוץ וקורץ.

צריך להבין מסימנים אלה שאין מקום לדאגה. תסמכו על זה! בלי שהרגשת, הפך הבית המשטף למשפחה אחת גדולה. הבית הזה עם המריבות הקטנוניות על מקום חניה, על עציצים נוזלים ועל מכונת כביסה מטפטפת, חזר שוב לחיות יחד. פתאום אתה מוצא את עצמך עוצר את מכוניתך ומציע הסעה. פתאום אתה מתחיל לשוחח עם זרים, וזרים דואגים לך. פתאום יש אנשים שנהרגים ברגעים אלה בשבילך ואתה דואג ומוכן לההרג למענם.

מה חבל שמצרים וסוריה שפתחו בהתקפה אתמול, לא ידעו כי זהו בעצם הנשק הסודי

L'arme secrète

Les premiers à annoncer la nouvelle furent les enfants, très tôt le matin.

-Maman! on ne peut plus aller sur la route! Il y a tout le temps des voitures qui roulent!

Des voitures le jour de Kippour!? Il se passe quelque chose. Les gens, en habits de fête, sont alertés dans les synagogues.

-Cours vite à la maison! Peut-être que ton unité te cherche aussi!

Les synagogues commencèrent à se vider. Dans certaines d'entre elles, seules les parties consacrées aux femmes restèrent pleines. Des soldats, qui, il y a quelques instants étaient des citoyens en train de jeûner, se précipitaient sur les routes avec leurs sacs à dos. De plus en plus de voitures, phares allumés, roulaient à une vitesse folle. Quelque chose se passait.

L'état d'Israël, sans radio et sans télévision est de toute façon un état aux moyens de communications les plus rapides. Cette radio n'a ni ampoule ni fil et elle se compose uniquement d'un sentiment profond, d'un pressentiment qu'on doit retourner au front car de l'autre côté se trouvent des gens irrationnels.

Les gens se penchent par les balcons en regardant autour d'eux. Peut-être arriveront-ils à capter quelque chose. De plus en plus de radios fonctionnent avec l'aiguille qui danse de station en station. Mais qui a besoin d'une radio? On prend son sac, sa disquette. Des séparations furtives et des regards inquiets. "Ce n'est qu'un exercice" rassurent les maris impatientes et courent. Mais le sentiment ne trompe pas. Les rumeurs courent. Toutes les quelques minutes, le trésorier de la synagogue sort hâtivement, vêtu d'un châle de prières et annonce: "Nous avons abattu tant et tant d'avions égyptiens!" Cette information fraîche arrive bien entendu avant qu'aient commencé les combats. Les synagogues se vident. Les gens se déversent dans la rue, en chaussons, en châle de prières ou en tricot.

Soudain, une sirène! "C'est un essai" dit le commentateur du quartier. "Qu'est ce tu racontes!? - c'est intermittent" Beaucoup de questions. Faites

confiance au commentateur qui sait tout. On descend aux abris en silence. "C'est comme le 5 juin" dit quelqu'un et descend avec un thermos, une chaise pliante et une grande radio. Beaucoup de personnes restent dans la rue. Un juif, vêtu d'une calotte, passe en courant et dit : "passez sur Kol Israël"! Enfin "gmar hatima tova" annonce le speaker. Tout le monde écoute. Il est clair que c'est sérieux. Les mères serrent instinctivement leurs enfants contre elles. Le commentateur du quartier se tait, il est vrai, mais a un sourire crispé et cligne de l'oeil.

Il faut comprendre, à travers ces signes, qu'il n'y a pas lieu de s'inquiéter. Faites confiance à Tsahal. Sans que tu t'en rendes compte, ce bâtiment d'habitation est devenu une grande famille. Cette maison, avec ses disputes mesquines pour une place de parking, pour des pots de fleur qui ruissellent et pour une machine à laver qui fuit, revit ensemble. Soudain tu te trouves en train d'arrêter ta voiture et de proposer un tremp. Soudain tu commences à parler à des étrangers, et des étrangers s'inquiètent pour toi. Soudain il ya des gens qui, en ce moment là, se font tuer pour toi et toi, tu t'inquiètes et tu es prêt à te faire tuer pour eux.

Il est bien regrettable que l'Egypte et la Syrie qui ont lancé l'attaque hier, n'aient pas su que c'était ça , en fait, la véritable arme secrète d'Israël.

סיכום הטקסט

הספור מתרחש בשנת 3791 בזמן מלחמת יום כפור. המספר מתאר את החיים במדינת ישראל ביום זה. כלם או כמעט נמצאים בבית-הכנסת ומתפללים. אין שום עבודה ביום זה ואין מכוניות על הכבישים. כאשר הילדים ראו הרבה מכוניות נוסעות מהר, האנשים הבינו שקרה משהו. החילים הזדרזו לחזור ליחידות שלהם וכלם הרגישו את המתח. כאשר הרדיו הודיע על גמר החג, ברור היה לכלם שדבר רציני מאוד קרה. האנשים ירדו למקלטים והתחילו להקשיב לרדיו על מנת לדעת כל מה שקורה. הרבה אנשים נשארו ברחוב למרות הסכנה. והמספר מסביר לנו איך אכלוסית מדינת ישראל הופכת למשפחה אחת גדולה בזמן מלחמה ועוזרים אחד לשני בלי להתחשב במה שהיה ביניהם לפני כן.

L'histoire se passe en 1973, au moment de la guerre de kippour. L'auteur nous décrit la vie dans l'état d'Israël pendant ce jour; Tous ou presque se trouvent à la synagogue et prient. Il n'y a aucun travail ce jour là et aucune voiture sur les routes. Lorsque les enfants ont vu beaucoup de voitures rouler vite, les gens comprirent qu'il se passait quelque chose. Les soldats se pressèrent de retourner à leurs unités et tout le monde a ressenti la tension. Lorsque la radio a annoncé la fin de la fête il était clair pour tous que quelque chose de sérieux était arrivé. Les gens sont descendus dans les abris et ont commencé à écouter la radio pour savoir ce qui se passait. Beaucoup de personnes sont restées dans la rue malgré le danger. Le narrateur nous explique comment la population de l'état d'Israël devient une grande famille où chacun aide son prochain sans tenir compte de ce qui il avait entre eux auparavant.

ביאור הטקסט

הרקע ההיסטורי הוא מלחמת יום הכפורים. כידוע יום זה הוא החשוב ביותר ליהודים. אפשר לומר שכל יהודי העולם הולכים ביום זה לבתי-הכנסת כדי להתפלל ולכפר על עוונותיהם. ביום זה אסור לעבד או לנסע במכונית ובכלל הכל אסור. הוא רק מיעד לתפלות ולחשבון נפש על מנת שה' ישפט אותנו ברחמים רבים וירשם אותנו בספר החיים.

בקטע שלנו, הספור מתרחש בשנת 3791, ביום הכפורים עצמו. הערכים התקיפו את ישראל כי ידעו שביום זה כלם מתפללים ואינם פנויים למלחמה. אבל לפי ההלכה, כשקיים סכנת מות לישראל, הכל נדחה, אפילו יום כפור. בזכות החק הדתי הזה, הישראלים יכלו לבטל את החג וכל הקשור בו וללכת לחזית על מנת להלחם באויב המתקיף. ישראל הוא עם אחד ויחיד והוא מוכיח את זה ביחוד בזמן מלחמה. במצב כזה, כל ישראלי הופך לאח בשביל רעהו וכל העם היהודי הופך להיות משפחה אחת גדולה שבה כל אחד תומך בשני. כפי שנאמר קודם, ביום כפור אסור לנסע. כך שהכבישים היו ריקים מרכב. דבר שהקל על פקוד צה"ל את גיוסם הפללי של החילים. תוך זמן קצר חילי צה"ל הגיעו לחזית המלחמה ומנעו אסון גדול.

כותרת הקטע היא באמת משמעותית בכך שבשעת סכנה, כל אחד שוכח את הטינות שלו ומוכן ומזמן לעזר לזולתו. הנשק הסודי של ישראל הוא היכולת להיות מאחדים ולהפך לגוש אחד וחזק שיכול להתנגד לאויב.

הרבה חילים נהרגו במלחמה הזאת וישראל כמעט נצחה. אך הישראלים הצליחו להפך את המצב לטובתם ובכך להכריח את האויב להפסיק את התקפותיו. המלחמה ההיא הייתה אחת המלחמות הקשות ביותר בשל מספר ההרוגים בה ובשל

הַפֶּחַד שֶׁהָיָא גְרָמָהּ בְּקֶרֶב הָעַם הַיְהוּדִי בְּאֶרֶץ וּבַתְּפוּצוֹת.

Le fond historique est la guerre de kippour. Comme on le sait, ce jour est le plus important pour les juifs. On peut dire que tous les juifs du monde vont ce jour là à la synagogue pour prier et expier leurs péchés. Ce jour là, il est interdit de travailler ou de rouler en voiture et en fait tout est interdit. Il n'est destiné qu'aux prières et à la remise en question personnelle afin que D... nous juge avec miséricorde et nous inscrive dans le livre de la vie. Dans notre passage, l'histoire se passe en 1973, le jour même de kippour. Les arabes ont attaqué Israël car ils savaient qu'à kippour tous prient et ne sont pas disponibles pour la guerre.

Mais, selon la loi, lorsqu'il y a danger de mort pour Israël, tout est repoussé, même kippour. Grâce à cette loi religieuse, les israéliens ont pu annuler la fête et tout ce qui s'y rapportait, et rejoindre le front pour combattre l'ennemi qui attaquait. Israël est un peuple unique en son genre, et il le prouve spécialement en temps de guerre. Dans cette situation, chaque israélien devient un frère pour l'autre et tout le peuple juif devient une grande famille dans laquelle chacun soutient l'autre. Comme on l'a dit précédemment, à kippour il est interdit de rouler. Ainsi les routes étaient vides, ce qui a facilité au commandement de "Tsahal" la mobilisation générale des soldats. En peu de temps, les militaires sont arrivés au front et ont empêché une grande catastrophe.

Le titre du passage est vraiment significatif en cela qu'à l'heure du danger, chacun oublie ses griefs et est prêt à aider son prochain. L'arme secrète d'Israël est la faculté d'être unis et de former un bloc solide capable de s'opposer à l'ennemi.

Beaucoup de soldats ont été tués pendant cette guerre et Israël fut presque vaincue. Cependant, les israéliens réussirent à retourner la situation en leur faveur et ont obligé l'ennemi à cesser ses attaques. Cette guerre fut l'une des plus dures à cause du nombre de tués et de la frayeur qu'elle a suscitée au sein du peuple juif en Israël et dans la diaspora.

שאלון לתלמיד

1. מה ראו הילדים השכם בבוקר?

.....
.....

2. איפה היו החיילים?

.....
.....

3. איך הגיבו האנשים?

.....
.....

4. תאר את התנהגות החיילים כשידעו מה קרה?

.....
.....

5. מה אמר הקריין של "קול ישראל"?

.....
.....

6. מדוע אמר את זה?

.....
.....

7. מה השינוי שחל בעם ישראל בשעת מלחמה?

.....
.....

8. מהו הנשק הסודי של ישראל?

.....
.....

9. למה משמשת ההזעקה?

.....
.....

